

KORTFATTET
SPANSK GRAMMATIK.

UDARBEJDET

TIL SELVSTUDIUM OG UNDERVISNING

AF

KRISTOFFER NYROP.

KØBENHAVN.

LYBECKER & MEYERS FORLAG.

1889.

KØBENHAVN. — GRÆBES BOGTRYKKERI.

F. CUERO
4.749

154
393/65

7/11863.

REPÚBLICA DE COLOMBIA

BIBLIOTECA NACIONAL

OBRA

NO.

11863

AÑO DE LA

NO.

ESTANTERIA

NO.

SALA

NO.

1^a

MATERIA

NO.

ENTRO EL

NO.

BOGOTÁ

AP

393
65

Solo cuero # 4749

468.243981

ESTADO DE GUAYANA FRANCESA

(

25

KORTFATTET

SPANSK GRAMMATIK.

BIBLIOTECA NACIONAL-BOGOTA

UDARBEJDET

TIL SELVSTUDIUM OG UNDERVISNING

AF

KRISTOFFER NYROP.

KØBENHAVN.

LYBECKER & MEYERS FORLAG.

1889.

KORTFATTET

SPANSK GRAMMATIK.

BIBLIOTECA NACIONAL-BOGOTA

STAMPED

TIL SELVSTUDIUM OG UNDERVISNING

AV

KRISTOFFER NYROP.

KØBENHAVN

LYBECK & MEYER'S FORLAG

Græbes Bogtrykkeri.

forord.

Med nærværende Bog har jeg haft til Hensigt at give en udelukkende til praktisk Brug bestemt Grammatik i moderne Spanst.

Der synes herhjemme at være Trang til en saadan Bog, idet Rast's og Mejsling's Grammatiker er fuldstændig utilstrækkelige og desuden begge udsolgte i Boghandelen. Af de mere kendte tyske Grammatiker er f. Eks. Wiggers' (1ste Udg. Leipzig 1860) ikke heldig til praktiske Njemed, da den væsentlig beskæftiger sig med Sproget paa Cervantes' Tid, og desuden er den altfor omfattende og detailleret; denne Anke kan ogsaa rettes mod Hoyerhmann's Grammatik (Bremen 1886), der ellers indeholder særdeles meget godt. For Lærere kan store Grammatiker være fortræffelige, men det forekommer mig selvmodsigende at give en Elev en „praktisk“ Grammatik paa over 300 tætttrykte Sider. Jeg har derfor, efter bedste Evne, søgt at undgaa lange Forklaringer og indviklede Regler, og i det hele bestræbt mig for at give det nødvendige i den knappest mulige og mest skematisk Form.

Blandt de mange Uæmper, der knytter sig til altfor detaillerede Grammatiker, er ogsaa den, at Eleverne hyppigt nøjes med at gennemlæse de forskellige Regler og derefter —

springer Eksemplerne over. Dette er særdeles uheldigt; man bør lægge Hovednægten paa Eksemplerne og ikke paa Reglerne og derfor langt hellere begynde med Eksemplerne; er man først kommen til en klar og selvstændig Forstaaelse af dem, giver Reglen sig af sig selv.

Paa Grund af den store Betydning, jeg saaledes tillægger Eksemplerne, har jeg søgt at benytte saa kortfattede og klare Ordformer og Sætninger som muligt; lange Eksempler, der strækker sig gennem flere Linjer (og de findes til Overflod i mange af vore hjemlige Grammatiker), er som Regel yderst uheldige i en Bog med pædagogiske Formaal: ofte arbejder Eleven sig kun med Besvær igennem Sætningen, og under dette Arbejde bliver hans Opmærksomhed let bortledt fra det særlige Fænomen, som Sætningen skulde tjene til at anskueliggøre. Jo mere kortfattet og præcist et Eksempel er, desto større Værdi har det i pædagogisk Henseende.

Som en Følge af, at min Grammatik ikke skal tjene videnskabelige Formaal, har jeg holdt mig udelukkende til det moderne Sprog og har derfor strøget en stor Del af de mange dels forældede, dels sjældne Ord og Ordformer, der ellers omhyggeligt opbevares rundt omkring i Anmærkninger og Undtagelser og samvittighedsfuldt overføres fra Grammatik til Grammatik; den Slags Snurrepiberier har jeg principmæssigt fjærnet, og det er derved lykkedes mig at kunne give en Udsigt over saavel Formlære som Syntaks paa mindre Plads, end flere af mine Forgængere har brugt alene til Formlæren; og dog tror jeg ikke, at nogen praktisk Lærer, der er fri for Overtro paa Nytten af Ramser og slikt, vil finde for lidt medtaget i min Bog — tværtimod jeg tror, at Stoffet hist og her maatte kunne reduceres endnu yderligere, og jeg skal være taknemmelig for ethvert Bink eller Raad i saa Henseende.

Ved Udarbejdelsen af min Lærebog har jeg delvis fulgt de samme Principer, idet jeg har søgt at skaaane Begynderen for Overlæselse med unyttigt Stof; i mine første Øvelsesstykker, der har til Formaal at gøre Eleven fortrolig med Anvendelsen og Betydningen af de vigtigste Hjelpe- og Modalverber, har jeg saaledes med Vilje indskrænket mig til at anføre ganske faa Former af hvert Verbum; mere er foreløbigt aldeles ikke nødvendigt. Man kan jo fortræffeligt lære, at estoy de prisa betyder „jeg har travlt“, uden at man derfor er eller behøver at være istand til at bøje Verbet estar udenad i alle Tider og Maader. Det bør først komme langt senere; min Mening er her den samme som ved Studiet af Syntaksen, først Praktis, saa Teori, først de enkelte Ordformer og Ordforbindelser og derefter den skematiske Sammenstilling.¹

Man vil let se, at jeg i min Lærebog har taget bestemt Afstand fra de Ollendorfske og lignende Metoder, der i Almindelighed er lige saa trættende som upraktiske og kun udmærker sig ved en grødet Vidtløftighed og umulige Eksempler². Paa den anden Side forekommer det mig, at Samtalemetoden anvendt ved en fremadskridende Indøvelse i et Sprogs Formlære har

¹ Jeg kan saaledes fuldt ud slutte mig til de Anførsler om Sprogundervisning, som Hr. Skolebestyrer A. G. D. Hauch har udtalt i Indledningen til sine fortræffelige Lærebøger i Latin.

² Dette Forhold er tit nok fremhævet og paataalt, uden at dog de Herrer Fabrikanter af „praktiske“ Skolebøger efter ovennævnte Metode synes at have fundet sig foranledigede til at tage Hensyn hertil: alle Eksempler laves endnu usfortrødent over den gamle Vest. Som Prover paa Arten kan følgende mærkelige Sætninger tjene: Om hvilket Klæde taler Engländeren? Han taler om det franske Klæde. — Har Børnene deres egne Klæder eller Englændernes? osv. osv. Eksemplerne er hentede fra en i 1889 her i Byen trykt Lærebog. Castres' vistnok ret udbredte Haandbog: ¿Habla V. castellano? forekommer mig ogsaa i mange Henseender at være et pædagogisk Uhyre.

særdeles mange Ulemper; Samtaler, der skal benyttes til at fremstille Ejendommelighederne ved Anvendelsen af en eller anden Ordklasse faar meget næmt et unaturligt Præg. Jeg har derfor væsentlig anvendt smaa løsrevne Sætninger og mellem dem indblandet lettere Samtaler, smaa Fortællinger, Ordsprog o. desl.¹ Jeg har endvidere i Øvelsesbogen ikke villet give enten udelukkende spanske eller afvekslende spanske og danske Stykker. Jeg har foretrukket at ledsage den spanske Tekst med en fortløbende dansk Oversættelse, idet Fordelene ved denne Metode, saavel for Læreren som Eleven, forekommer mig overordentlig store, især naar det ikke gælder Skoleundervisning, og tillige saa umiddelbart indlysende, at jeg næppe her behøver at omtale dem nærmere.

Hvad det sidste Afsnit, Læsestykkerne, angaar, har jeg ladet mig lede saavel af pædagogiske som af æstetiske Hensyn og har søgt særlig at vælge saadanne Stykker som, foruden at være belærende i sproglig Henseende, kunde give Oplysninger om forskellige Sider af spansk Kultur og Aandsliv. I Tilfælde af en gunstig Modtagelse agter jeg senere at udgive som supplerende Tillæg et udelukkende for viderekomne bestemt Udvalg af moderne Forfattere.

Angaaende min Grammatik og de indledende Øvelser skal jeg sluttelig gøre opmærksom paa, at de i alt væsentligt er selvstændige Arbejder. De er saaledes begge tildels opbygget paa en under Studiet af udelukkende moderne spanske Forfattere udarbejdet større Eksempelsamling, og Resultatet heraf er forhaabentlig blevet, at intet forældet Stof og ingen gammeldags Vendinger er kommet med; jeg tror desuden, at det hiit og her

¹ Angaaende Brevskrivning indeholder Stykkerne 51 og 52 de nødvendige Anvisninger. Handelsbreve har jeg ikke optaget, bl. a. fordi Bladsen ikke tillod det. En god lille Vejledning i Handelskorrespondance afgiver Boock-Arkosy's *Die spanische Handelskorrespondenz* (Leipzig).

er lykkedes mig at indføre en mere rationel Ordning og Opstilling af enkelte grammatikalske Fænomener. Jeg skal eksempelvis anføre, at de i § 11, 1—3 behandlede Forhold i Almindelighed i Grammatiker splittes ad paa en Mængde forskellige Steder uden Forsøg paa nogen sammenfattende og ensartet Forklaring. Formuleringen af de syntaktiske Regler er ogsaa foretaget paa Basis af selvstændige Tagttagelser og Undersøgelser, men iøvrigt har jeg, hvor mine egne Eksempler ikke slog til eller ikke viste sig praktisk anvendelige til mit Formaal, naturligvis ikke taget i Betænkning at benytte Eksempler fra andre Grammatiker, og i denne Henseende har jeg haft Nytte af forskellige Arbejder af Förster, Wiggers, Hoyermann, Rappes, Salva, Harzenbusch, Sauer, Schilling, Beckmann og Boock-Arkoszky. Desuden har mine Venner Dr. phil. E. Gigas og Hr. Fernando Arauzej i Salamanca ved denne Bog som ved Lærebogen med stor Beredvillighed meddelt mig forskellige Oplysninger og Rettelser, for hvilke jeg bringer dem min bedste Tak.

København i Marts 1889.

Kr. II.

Rettelser til Lærebogen.

- §. 84, Q. 7 f. o. dijo; læs digo.
- §. 134, Q. 11 f. o. isquierda; læs izquierda.
- §. 134, Q. 12 f. n. palaras; læs palabras.
- §. 136, Q. 3 f. n. trez; læs tres.
- §. 140, Q. 9 f. o. dentengas; læs detengas.

117

Kongens nye Grammatik og de udløbende Lærebøger vil jeg høfligt gøre opmærksom paa, at de i alle Henseender er meget håndige Arbejder. De er især meget lange, og det vil være en under Studiet af de spanske Sprog at have dem i Hænde. Deres Indhold er meget rigtigt og fuldstændigt, og de vil være meget nyttige til at lære Sproget paa en god Maade. De vil ogsaa være meget nyttige til at lære Sproget paa en god Maade.

Kongens nye Grammatik og de udløbende Lærebøger vil jeg høfligt gøre opmærksom paa, at de i alle Henseender er meget håndige Arbejder. De er især meget lange, og det vil være en under Studiet af de spanske Sprog at have dem i Hænde. Deres Indhold er meget rigtigt og fuldstændigt, og de vil være meget nyttige til at lære Sproget paa en god Maade. De vil ogsaa være meget nyttige til at lære Sproget paa en god Maade.

Første Afsnit.

Skrift- og Lydlære.

Første Kapitel.

Skrift.

I. Skrifttegn.

§ 1.

I det spanske Skriftsprog benyttes følgende Bogstaver:

a (a)	i (i)	q (cu)
b (be)	j (jota)	r (ere)
c (ce)	l (ele)	s (ese)
ch (che)	ll (elle)	t (te)
d (de)	m (eme)	u (u)
e (e)	n (ene)	v (ve)
f (efe)	ñ (eñe)	x (equis)
g (ge)	o (o)	y (y griega)
h (hache)	p (pe)	z (zeta).

I Fremmedord bruges endvidere: k (ka), w (ve doble).

II. Store Bogstaver.

§ 2.

Som Regel benyttes kun små Bogstaver; store Bogstaver bruges dog, foruden i Begyndelsen af en Sætning (efter Punktum, og undertiden efter Udraabstegn, Spørgsmaalstegn og Kolon), i følgende Tilfælde:

1) I Stednavne og deres staaende Tillægsgord: España. Dinamarca. Castilla la Vieja. Andalucía Baja. Madrid. Tajo.

2) *3* Personnavne og dertil føjede staaende Tillægsord: Carlos. Alfonso el Sabio. Felipe el Hermoso. Men: Carlos quinto o. s. v. Desuden i Ordene Fray og Santo: Fray Luis. Santo Domingo.

3) *3* Tiltaleord: Señor(a). Don. Doña. Vuestra Majestad. Muy Ilustre Señor. Muy Sres. míos etc.

4) *3* Overskrifter, og naar et Ord skal fremhæves: Historia de los Árabes, el Criador, el Gobierno, la Península (Spanien) o. s. v. Ved Maaneders Navne veksler Brugen.

§ 3.

III. Akcenter.

3 Spanst benyttes tre diakritiske Tegn: ~ (el tilde), " (la crema), ' (el acento agudo). Om deres Anvendelse mærkes:

1) *El tilde* sættes over n for at betegne mouilleret Udtale (smlg. § 9): año, dueño.

2) *La crema* sættes over u (i Forbindelserne gue, gui) for betegne, at denne Lyd skal udtales: vergüenza, argüir.

3) *El acento agudo* kan anbringes over alle Vokaler; en med ' forsynet Vokal er altid betonet: Sofá, carácter, café, período, bebió, baúl, último. — Som Adskillelæstegn anvendes denne Akcent ved endel Smaaord:

dá, giv,	men da, han giver,
dé, jeg, han giver (Konj.),	— de, af,
él, han,	— el, den, det (best. Art.),
hé, je der,	— he, jeg har,
mí, mig,	— mi, min,
sé, jeg ved; vær,	— se, sig (Pron.),
sí, ja; sig (Pron.),	— si, om, derjom,
sólo, blot (Adv.),	— solo, alene (Adj.),
tú, du,	— tu, din,
vé, gaa,	— ve, han ser; se.

Følgende Smaaord skrives snart med, snart uden Akcent, efterhvert de anvendes i Spørgsmaal og i Udtales (betonet) eller ikke: Como, cual, cuando, cuanto, donde, que, quien. *3* Eks.: ¡Cómo llueve! (Hvor det regner!) ¿Cómo está V.? Hombres como tu. ¿Cuándo vendrás? Ven á buscarme cuando sean las

diez. ¿Dónde estamos? En la casa donde nació. (Hvor er vi? I det Hus, hvor jeg blev født.) ¿Qué haré? (Hvad skal jeg gjøre?) Mira qué triste viene. (Se hvor bedrøvet han kommer.) El hombre que habla.

Afcenten anvendes endvidere i 1. Pers. Plert. i Definido (1. og 3. Konj.) for i Skriften at skælné denne Form fra den ligelydende i Præsens: Cantámos (vi sang), cantamos (vi synger); vivimos (vi levede), vivimos (vi lever).

IV. Ortografiske Forandringer.

§ 4.

Enkelte Bogstavforandringer indtræder ved Bøjnings- og Afledningsændelsernes Tilføjeelse:

1) **c** og **g** bliver til *qu* og *gu* foran **e** og **i**: Largo — larguísimo. Monarca — monarquía. Atacar — ataque. Pagar — pague. Delinco — delinquir.

2) **g** forandres til *j* foran **a** og **o**: Fingir — finja. Coger — cojo.

3) **gu** bliver *gü* foran **e** og **i**: Menguar — mengüe.

4) **h** tilføjes, naar **ue** skulde begynde et Ord: Oler — huele (smågn. soler — suele); dog skrives ueste (oeste). Undertiden tilføjes **h** ogsaa inde i et Ord foran **ue**: Aldea — aldehuela. Desovar — deshueva.

5) **i** (ubetonet) bortfalder efter **ch**, **ll**, **ñ**, **j**: Henchir — hinchó (men partir — partió). Cenir — ciñendo (men partiendo). Mullir — mulleron. Decir — dijeron (men partieron).

6) **i** (ubetonet) bliver *y* mellem to Vokaler: Leer — leyó (smågn. beber — bebió). Rei (eller rey) — reyes.

7) **ie** bliver *ye* i Begyndelsen af et Ord: Errar — yerro (men cerrar — cerrar).

8) **z** skrives *c* foran **e** og **i**: Voz — voces. Venzo — vencer o. s. v. Pozo — pocillo.

Anm. 1. Det samme Ord kan skrives forskjelligt: Rey — rei, mujer — muger, extremo — estremo, celo — zelo, hierba — yerba, hielo — yelo, o. s. v. Akademiet bruger den første af de anførte Skrivemaader, der ogsaa følges i denne Bog.

Anm. 2. Forandring i Ordenes Endelser kan nødvendiggøre Tilføjeelse eller Udeladelse af Afcent (jmlg. § 10): Orden — órdenes. Pasa — pásame (ræf mig). Muriendo — muriéndose. Agradezco — agradezcotelo. Amaba — amábamos. Picaro — picarillo.

V. Orddeling.

§ 5. 1) Sammenstødende Vokaler stilles i Reglen ikke, dog skrives: Ma-yores, ra-yar, cre-yente o. s. v.

2) En enkelt Konsonant, samt ll, ch, rr, og muta cum liquida (undtagen tl), hører til den følgende Vokal: Ha-cer, hallar, he-cho, pe-rro, ho-rri-ble, con-cluir, si-glo, du-plo, pa-dre, a-grio (men at-lante).

3) Ved sammenstødende Konsonanter henføres den første Konsonant til den foregaaende Vokal: Ig-norancia, tor-nar, es-tar, Es-paña, vues-tro, siem-pre. Dog mærkes ins-tinto, cons-truir, obs-curo o. s. v., da s altid skal stilles fra den følgende Konsonant. X opløses undertiden i cs: mác-simo (ogaa má-ximo).

4) Sammenfattede Ord deles efter deres Bestanddele: Contra-almirante, en-ardecer, des-igualdad. Hyppigt følges dog de almindelige Regler (især naar Ordet ikke længere opfattes som sammensat): de-sesperación, de-safiar, a-bundar, vo-sotros.

VI. Sætningsdeling.

§ 6. 1) Komma sættes ikke foran relative Sætninger, undtagen naar disse er at opfatte som parentetiske Indskud, og ikke foran Genstandssætninger og afhængige Spørgesætninger. Efs.: El libro que he comprado. Ya ves que tenía razon. Le pregunté de dónde venía (jeg spurgte ham, hvorfra han kom).

2) Udraabstegn og Spørgsmaalstegn anvendes (i omvendt Stilling) foran Udraabet og Spørgsmaalet. Efs.: ¡Qué hermosa está! ¿Quién es ese hombre? El padre de V. ¿ya ha llegado?

3) Kolon anvendes foran den direkte Tale, efter Overskrift i Breve, efter en i Almindelighed udtalt Tanke, hvis Indhold specificeres, og foran konjunktionsløse Sætninger, der angiver en Grund, Følge eller Mod sætning; i mange Tilfælde kan et spanskt Kolon i dansk Oversættelse gengives ved „ti“ eller „næmlig“.

Æfz.: Muy señor mío: Me alegro ojb. En Madrid hay de todo: magníficos palacios, un gran teatro y muchos grandes hombres. Esto es natural: casi toda la grandeza de España ojb. (det er jo naturligt nok, ti ojb.).

VII. Forkortelser.

§ 7.

§ Skriftsproget anvendes en Mængde Forkortelser særlig ved Høflighedsudtryk og Titulaturer; de vigtigste er følgende:

affm ^o (afm ^o)	afectísimo (ærbødige),
aft ^o	afecto (ærbødige),
apbl ^e (apreci ^e)	apreciable (æret),
aprd ^o	apreciado (æret),
ag. ^{to}	agosto (August),
at ^o	atento (opmærksom),
C. M. B. (c. m. b.)	cuyas manos beso (hvis Hænder jeg kysser),
Bmo. P.	Beatísimo Padre (ærbørdige Fader),
corr. ^{te}	corriente (denne, hujus),
D. (D. ⁿ)	Don (Hr.),
D. ^a	Doña (Frue),
dho, dha	dicho, dicha (omtalte, ovennævnte),
dic. ^{re} (10 ^{bre})	diciembre (December),
en. ^o	enero (Januar),
feb. ^o	febrero (Februar),
fho, fha	fecho, fecha (dateret),
Ill. ^e	Ilustre (Højttænde),
Ill. ^{mo}	Ilustrísimo (Højttænde),
nov. ^{bre} (9 ^{bre})	noviembre (November),
oct. ^e (8 ^{bre})	octubre (Oktober),
P. D.	posdata (Efterskrift),
Q. B. S. M.	Que beso su(s) mano(s) (som kysser deres Haand, deres Hænder),
Set. ^{bre} (7 ^{bre})	setiembre (September),
spre	siempre (altid),

Sr., Sres.	señor -es (Sr., Herrer),
Sra., Sras.	señora -s (Fra, Fruer),
Srta	señorita (Frøken),
S. S.	seguro servidor (tro Tjener),
V., Vd., Vm., Vmd.	usted (De),
VV., Vs., Vds., Vms., Vmds.	ustedes (De),
vg., v. gr.	verbigracia (f. Efs.).

Andet Kapitel.

Lydlære.

§ 8.

I. Vokalerne.

a udtales bredt og aabent: amar.

e udtales aabent foran en Dobbelfonjonant: fuerte, yerno. este; i andre Tilfælde mindre aabent: ser, tener, ese.

i udtales altid rent som i dansk „ile“: difícil.

o udtales aabent foran en Dobbelfonjonant: agosto, adorno; og i andre Tilfælde mindre aabent: la boda, pozo.

u udtales altid rent som i dansk „Rune“: uña, mujer; i Forbindelserne *que, qui, que* og *qui* er det stumt: guerra, aguilá, quedo, quinto.

y udtales som i: hay, hoy, eller som dansk j: yerno, tuyo.

Ann. Ved Sammenstød af to grammatikalsk sammenhængende Ord, hvoraf det ene ender med, og det andet begynder med Vokal (eller *h*), indtræder i Tale sproget en Sammensmeltning (*sinalefa*): desde el cielo [desdel], este otro [estotro], ya es [jes] osv.

§ 9.

II. Konsonanter.

b udtales uden fuldstændigt Puffe, blot med en stærk Tilnærmelse af Læberne og lyder som en Mellemting af *b* og *v*: saber, sobre, sable, boca, bueno.

c foran *a, o, u* og en Konj. udtales som *k*: cada, col, cura, clima.

c foran *e* og *i* udtales som et stærkt læsbet *s*: paciencia, dulce, cocer, decir.

ch udtales omtrent som *tsj*: noche, pecho.

d udtales, især mellem to Vokaler, omtrent som det danske aabne *d* i „Gade“: amado, cuidado, menudo, duda etc. I daglig Tale er dette *d* saa godt som uørligt i Slutningen af Ord og mellem to Vokaler.

g foran *e* og *i* udtales stærkt gutturalt omtrent som *ch* i tysk „Buch“: giro, genio. Ellers udtales det omtrent som vort danske aabne *g* i „Dage“: algo, cogote, suegro, gota. I enkelte Tilfælde findes dog rent tonende *g*, f. Eks.: dignidad, grave.

gn udtales uden Mouillering, og hver Lyd udtales for sig: digno [udt. dig-no, med tonende *g*], signo osv.

gue, gui udtales *ge, gi*; se § 8.

h er i Almindelighed stumt: Alhambra [udt. Alambra], hombre [udt. ombre] osv.; kun foran *ue* og i Interjektioner udtales det svagt: hueso, huevo, ha, he osv.

j udtales overalt som **g** foran *e* og *i*: joven, jaula, junta, reloj.

ll udtales i Dagligtale som dansk *j*, Simplificering af det i mere soigneret Tale brugelige mouillerede *l* (samme Lyd som ital. *gli* i *figlia*; omtrent *lj*): calle [udt. kalje eller kaje], Valladolid, llamar.

n udtales (ogsaa foran *g*) som dansk *n*: tener, tengo, sangre (man vogte sig altsaa for *ng*-Lyden, der findes i dansk *synge*, *mange*, *Engen*; *ng* udtales i *tengo* og lign. Ord som i *ten gozo*, *ven galán*).

ñ (ene con tilde) betegner mouilleret *n* (samme Lyd som ital. og fransk *gn* i *campagna*, *agneau*; omtr. *nj*): año, niño, uña.

qu udtales som *k*: quedo [udt. kedo], quinto.

r udtales ved Hjælp af Tungepidsen og artikuleres stærkt i Begyndelsen af et Ord (ogsaa hvis Ordet indgaar i en Sammenfæining) og efter *l*, *n*, *s*: rama, abrogar, alrota, honra, Israel. I alle andre Tilfælde udtales det med en langt svagere Artikulation: cara, piedra, amor.

rr betegner et stærkt artikuleret **r** (altsaa ingen Dobbeltlyd), bruges kun mellem to Vokaler og maa ikke skilles (smg. § 5, 2): tierra, horrible, prorrumpir.

v udtales ligesom **b**: vivir, vaca.

x mellem to Vokaler og i Forstavelsen *ex-* (i Forbindelse

med et Substantiv) udtales *ks*: máximo, reflexión, exhalar [eksalar], exministro, exdiputado. I andre Tilfælde (foran *p*, *t*, *e*) udtales i Almindelighed (og skrives undertiden) *s*: extremo (extremo), exponer (esponer), exterior (esterior). Mærk expiar [udt. ekspiar], udsone, til Adskillelse fra espia, udspejde. Tidligere fungerede *x* hyppig, hvor nu skrives *j*: reloj, Mexico, nu reloj, Mejico.

z foran *a*, *o*, *u* udtales som *c* foran *e* og *i*: ceniza, mozo, zurrón, feliz.

§ 10.

III. Betoning.

Man maa skelne mellem Verber og de øvrige Ordklasser:

1) Alle Ikke-Verber har Tonen paa næstsidste Stavelse, naar de ender paa en Vokal: caballo, caballero, og paa sidste Stavelse, naar de ender paa en Konsonant: amor, prontitud. I Flertal bevarer Betoningen fra Ental: caballos, amores; undtagen carácter — caracteres, régimen — regimenes.

Afledte Egennavne paa *-ez* bevarer Stamordets Betoning: Dominguez (af Domingo), Perez (af Pedro). Mærk ogsaa Carlos, Cervantes, Londres.

Undtagelser fra disse Regler angives i Almindelighed i Skriftsproget ved Akcent: azúcar, médico, osv.

2) Alle Verber har Tonen paa næstsidste Stavelse (undt. i Infinitiv og Imperativ): hablo, hablamos, hablaremos (men hablar, hablád). Smlg. § 34, 5.

Undtagelser angives ved Akcent: hablabamos, habláremos, hablé, osv.

Ved mange Verber paa *-iar* og *-uar* er *i* og *u* ikke stavelsesdannende; altsaa cambio, desprecio, limpio, evacuó osv. men espío, envío, vario, continuó osv. Afledte og beslægtede Ord vil hyppig vejløbe til den rette Betoning: el estudio og yo estudio; men el envío og yo envío.

Ann. I Forbindelser som márchate, ayúdame, tómalo, prometámoselo overføres i daglig Tale Hovedtrykket paa Pronominet (altsaa marchaté, ayudamé, tomalo, prometamoseló).

IV. Lydlige Forandringer.

§ 11.

1) **Vokalfifte.** Enkelte Vokaler distongeres i betonedede Stavelser, men lades uforandrede, naar de er ubetonedede.

ie — e: hierro (Jærn) — herrero (Smed); cierto — certísimo; pierdo (jeg taber) — perdemos, perder osv.; yerro (jeg fejler) — erramos, errar.

ue — o: fuerte — fortísimo; bueno — bonazo; nuestro (jeg viser) — mostramos, mostrar; huele (det lugter) — oler.

(i — e og u — o: se herom § 33, 2.)

2) **Vokalbortfald.** Slutningsvokalen bortfalder i følgende Ord, naar de staar umiddelbart foran et Substantiv i Hunkøn Ental: Alguno, bueno, malo, ninguno, primero, postrero, tercero, uno; (undertiden ogsaa i cualquiera, quienquiera). Eks.: Un buen médico; el médico es bueno.

§ alguna, ninguna, una kan Slutningsvokalen bortfalde foran et med betonet a eller ha begyndende Substantiv i Hunkøn Ental: Un aguilá.

3) Ciento, grande, santo forandres til cien, gran, san, naar de staar umiddelbart foran et Substantiv: Cien botellas; cien años (men número ciento; ciento y dos botellas). El gran poeta; un gran empeño (men el poeta es grande; una grande alma). San Juan; San Antonio (men Santo Domingo, Santo Tomas og fl.).

Andet Afsnit.

Formlære.

Første Kapitel.

Artiklerne.

§ 12.

I. Den bestemte Artikel har følgende Former:

	Hanf.	Hunk.	Intetk.
Ent.	el	la (el)	lo
Flert.	los	las	

Ann. 1. Hanfonsformen *el* sammentræffes med Præp. *de* og *á* til *del* og *al*: *El sombrero del hombre* (Mandens Hat). *Voy al teatro* (jeg skal i Teatret).

Ann. 2. Hunkonsformen *la* bruges foran Substantiver (ikke Adjektiver), der begynder med betonet *a* eller *ha*: *El ave* (Fuglen), *las aves*; *el hambre* (Sulten); *el Africa*, men *la América*. *La ardiente Africa* (det sølhede A.).

Ann. 3. Neutrumsformen *lo* bruges ved substantiverede Adjektiver og Adverbier: *Lo bello* (det skønne); *dog siges el todo* (det hele).

II. Den ubestemte Artikel har følgende Former:

	Hanf.	Hunk.
Ent.	uno (un)	una (un)
Flert.	unos	unas

Ann. Om Forholdet mellem *uno*, *una* og *un* se § 11, 2.

Andet Kapitel.

Substantiver og Adjektiver.

A. Substantivernes Røn.

I. Rønsbestemmelse efter Betydning.

§ 13.

1) **Hankøn** er:

a. Benævnelser paa mandlige Væsener: El hombre (Manden); el zapatero (Skomageren); el accionista (Aktionæren); el toro (Tyren).

b. Navne paa Trær: El manzano (Æbletræet); el ciruelo (Blommetræet); el guindo (Kirsebærtræet); el peral (Pæretæet); el moral (Morbræet); el higuero (Figentræet); el álamo (Poppel); el fresno (Åfetræet).

Undt. La noguera (Røddetræet), la encina (Egetræet).

c. Navne paa Maaneder og Ugedage: El lunes (Mandag); el abril (April).

d. Navne paa Bjerge, Floder og Byer og Lande, der ikke ender paa a: El Etna; el Elba; el Sena; Paris; Burdeos (Bordeaux); Portugal.

2) **Hunkøn** er:

a. Benævnelser paa kvindelige Væsener: La mujer (Kvinden); la diaconisa (Diaconisken); la vaca (Koen).

b. Navne paa Frugter: La manzana (Æblet); la ciruela (Blommen); la almendra (Mandelen); la pera (Pæren); la nuez (Nødden).

Undt. El limón (Citron), el alberchigo (Fersken), el higo (Figen).

c. Mange abstrakte Begreber, som virtud (Dyd), riqueza (Rigdom), osv.

d. Byer og Lande, der ender paa a: Colonia; Maguncia (Mainz); España.

3) Endel Ord har forskjellig Betydning, efterjøm de er Hankøn eller Hunkøn:

a. El capital (Kapital), la capital (Hovedstad);
el cólera (Kølera), la cólera (Brede);
el corriente („deunes“), la corriente (Strøm);

el cura (Præst),	la cura (Helbredelse, Omfjorg);
el haz (Bundt),	la haz (Yderside, Overflade);
el levita (Levit),	la levita (Graffe);
el moral (Morbærtræet),	la moral (Moral);
el orden (Orden),	la orden (Befaling);
el pez (Fisk),	la pez (Bæg);
el pendiente (Drenning),	la pendiente (Sfraaning).

b. El ayuda (Hjælper),	la ayuda (Hjælp);
el corneta (Hornblæser),	la corneta (Horn);
el guardia (Gardist, Skildvagt),	la guardia (Vagt);
el trompeta (Trompeter),	la trompeta (Trompet).

§ 14.

II. Rønsbestemmelse efter Endelse.

1) Vokalisk Endelse:

a. Hunkøn er alle Ord, der ender paa *o* eller en betonet Vokal: Primo (Fætter); oro (Guld); sofá; pié (Fod); café; jabali (Vildsvin); convoy.

Undt. La mano (Haanden), la fé (Troen), la tribú (Folkefæmningen).

b. Hunkøn er alle Ord paa *a*: Agua (Vand); mesa (Bord); limosna (Almisje).

Undt. El día (Dagen); el cometa, el planeta, el mapa (Atlas); desuden oprindelig græske Ord paa *-ma* og Benævnelser paa mandlige Væsen: El dogma, el enigma (Gaaden), el programa, el tema [men la anatema og la asma]; el papa (Paven); el contrabandista (Smugleren); el dentista (Tandlægen), el fondista (Hotelværten), el periodista (Journalisten), el turista (Touristen) osv.

c. Ord, der ender paa *e*, kan baade være Hunkøn og Hunkøn: El nombre (Navnet), el puente (Broen), el monte (Bjærg), el diente (Tanden); men la calle (Gaden), la carne (Kødet), la parte (Delen), la muerte (Døden), la leche (Mælk).

2) Konsonantisk Endelse:

a. Hunkøn er Ord, der ender paa *j*, *l*, *r*, *s*. Eks.: Reloj (Ur); papel (Papir); árbol (Træ); sol (Sol); azúcar (Sukker); dolor (Smerte); mes (Måned); mártes (Tirsdag).

Undt. La sal (Saltet), la miel (Honningen), la col (Kaalen), la flor (Blomsten), la labor (Arbejdet), la tos (Hoste), la lis (Lilje).

b. Hunkøn er Ord, der ender paa *d*. Eks.: Sed (Tørst), ver Paid (Sandhed), pared (Bæg).

Undt. El ardid (Ligt), el ataud (Ligtiste).

c. Ord, der ender paa *n* og *z*, kan være baade Hunkøn og HunKøn. Eks.: El pan (Brødet), el desdén (Foragt), el jardín (Haven), el pez (Fisken), el lápiz (Blyanten), el arroz (Risen); men la imágen (Billedet), la crin (Mantlen), la acción (Handlingen), la paz (Freden), la nuez (Nødden), la cruz (Korset).

III. Sammenjatte Ord:

§ 15.

1) 3 Sammenjætninger, der bestaar af et Adjektiv og et Substantiv, er Substantivets Køn det bestemmende: El mediodía (Middag), la medianoche (Midnat), el vinagre (Eddike).

Undt. El aguardiente (Brændevin).

2) Sammenjætninger, der bestaar af et Substantiv styret af et Verbum eller af en Præposition, er Hunkøn: El guardacabras (Gedehyrden), el limpiabotas (Skopudseren), el sobretodo (Overfrakken), el paraguas (Paraplyen).

B. Kønshøjning.

I. Substantivernes Kønshøjning.

§ 16.

Det forskjellige Køn udtrykkes paa 3 Maader: ved to forskjellige Ord, ved det samme Ord med forandret Endelse, ved det samme Ord usforandret.

1) Forskjellige Ord findes kun i enkelte Tilfælde, f. Eks.: El padre, la madre; el yerno (Sviger søn), la nuera (Svigerdatter); el toro (Tyr), la vaca (Ko); el morueco (Bædder), la oveja (Faar).

2) Samme Ord anvendes for begge Køn med forandret Endelse:

a. Hunkønsformens *o* eller *e* forandres til *a*: El cocinero (Kok), la cocinera; el hermano (Broder), la hermana; el pariente (Slægtning), la parienta; el sastre (Skædder), la sastra; el tío

(Onfel), la tía; el representante (Skuespiller), la representante; el vecino (Nabo), la vecina.

b. Til Hantønsformen, naar den ender paa *d, l, n, r, s* føjes *a*: El alemán (Tydsker), la alemana; el bailarín (Danser), la bailarina; el león (Løven), la leona; el coronel (Oberst), la coronela; el dios (Gud), la diosa; el huésped (Vært), la huéspeda; el inglés (Englænder), la inglesa; el pintor (Maler), la pintora; el prior (Prior), la priora.

c. Nogle Ord faar Endelsen *-esa* eller *-isa*, f. Eks.: El barón (Baron), la baronesa; el conde (Greven), la condesa; el duque (Hertug), la duquesa; el poeta (Digter), la poetisa.

d. Uregelmæssig Dannelse findes i: El actor (Skuespiller), la actriz; el cantator (Sanger), la cantatriz; Don (Hr.), Doña; el emperador (Kæjser), la emperatriz; el gallo (Hane), la gallina; el héroe (Helt), la heroína; el príncipe (Fyrste), la princesa; el rey (Konge), la reina, og fl.

3) Samme Ord anvendes for begge Køn (kun Artiklen forandres): El (la) camarada (Kammerat), el (la) compatriota (Landsmand, -inde), el (la) cómplice (Medstyldig), el (la) hereje (Kætter, -ffe), el (la) homicida (Morder, -ffe), el (la) joven (ung Mand, ung Kvinde), el (la) testigo (Vidne).

Mærk. Ved nogle Dyrenavne tilføjes macho og hembra for at betegne Kønnet: El cuervo macho (Havnavn), el cuervo hembra (Hunnavn); la cigüëña macho (Hanstorf), la cigüëña hembra (Hunstorf).

§ 17.

II. Adjektivernes Kønssøjning.

1) Adjektiver, der ender paa *o*, forandre denne Vokal til *a*: Bueno (god), buena; loco (dum), loca.

2) Adjektiver, der ender paa *an, on, or, etc, ote*, og de paa *ol, es, uz*, der betegner Lande og Byers Indbyggere, har ligeledes *a* i Hunkøn. (Reglen gælder dog kun de Adj., der tillige kan bruges som Substantiver). Eks. Holgazán (drivende, Driver), holgazana; alemán (tyff, Tydsker), alemana; trabajador (arbejdsm, Arbejder), trabajadora; pobrete (stafels), pobreta; bobote (fjøllet), bobota; español, española; inglés, inglesa; andaluz, andaluzá.

3) Alle andre Adjektiver har ingen særlig Hunkønsform.

Eks. agradable (behagelig), humilde (ydmyg), real (kongelig),
jóven (ung), mejor (bedre), cortés (høflig), feliz (lyffelig).

C. Talbøjning.

§ 18.

1) Flertalsformen dannes ved at føje *s* til Entalsformen, hvis denne ender paa en ubetonet Vokal; ellers tilføjes *es*: El hombre bueno, los hombres buenos. La lección difícil, las lecciones difíciles. El alelí (Levkøj), los alelís.

Num. 1. Ord paa *z* og nogle paa *x* skrives i Flertal med *c*: vez (Gang), veces (imlg. § 4, 8), fénix, fénices.

Num. 2. Pié (Fod), café, sofá, papá, mamá har i Flertal piés, cafés, sofás, papás, mamás. Lord og milord har lores og milores.

Num. 3. Om carácter og régimen se § 10, 1.

Num. 4. Af sammensatte Ord mærkes: gentilhombre (Adelsmand), ricohombre (Adelsmand), casamata (Kasemat), der i Flertal har gentiles-hombres, ricoshombres, casasmatas. Hi(jo)dalgo har hijosdalgo (sin Substantiv) og hidalgos.

2) Uforandrede bliver Ord som cortaplumas (Pennekniv), sacabotas (Støvleknægt), hipótesis (Formodning), osv. og Ugedagene lúnes, mártes, miércoles, jueves, viernes.

3) Endel Substantiver faar en ny Betydning i Flertal, f. Eks.:

- a.** Hermano, Broder, hermanos, 1) Brødre, 2) Søfende;
hijo, Søn, hijos, 1) Sønner, 2) Børn;
padre, Fader, padres, 1) Fædre, 2) Forældre;
tío, Onkel, tíos, 1) Onkler, 2) Onkel og Tante;
conde, Greve, condes, 1) Grever, 2) Greve og Grevinde;
rey, Konge, reyes, 1) Konger, 2) Konge og Dronning.
- b.** Alfiler, Raal, alfileres 1) Raale, 2) Raalepenge;
antejo, Riffert, anteojos, 1) Riffert(er), 2) Brilller;
corte, Hof, cortes, 1) Hoffer, 2) Stænderforsamling;
día, Dag, días, 1) Dage, 2) Navnedag;
celo, Jver, celos, Ekinsyge.

D. Gradbøjning.

§ 19.

1) Komparativ dannes ved at føje *más* til Positiv: Hermoso (smuk), más hermoso (smukkere); útil (nyttig), más útil.

Uregelmæssige er:

- alto (høj) — más alto og superior;
- bajo (lav) — más bajo og inferior;
- bueno (god) — más bueno og mejor;
- grande (stor) — más grande og mayor;
- malo (slæ) — más malo og peor;
- mucho (meget) — más;
- pequeño (lille) — más pequeño og menor;
- poco (lidt) — menos.

2) Superlativ (den relative) dannes ved at føje den bestemte Artikel eller et possessivt Pronomen til Komparativ: El más hermoso (den smukkeste), el más útil (den nyttigste), el más bueno, el mejor (den bedste). Mi más querido amigo.

3) Den absolute Superlativ, der blot udtrykker en meget høj Grad, dannes ved at føje *-ísimo* (*-ísima*) til Positiv, der undertiden først ændres paa forskellig Maade: Hermoso (smuk), hermosísimo; útil (nyttig), utilísimo; noble (ædel), nobilísimo; feliz (lykkelig), felicísimo; largo (lang), larguísimo; poco (lidt), poquísimo; fuerte (stærk), fortísimo; cierto (sikker), certísimo.

Uregelmæssig Dannelse findes i:

a) amigo (venlig), amicísimo; célebre (berømt), celeberrimo; cruel (grusom), crudelísimo; fiel (trofast), fidelísimo; pobre (fattig), paupérrimo (ogaa pobrísimo); sabio (klog), sapientísimo.

b) bueno (god), óptimo; grande (stor), máximo; malo (slæ), pésimo; pequeño (lille), mínimo.

Ann. 1. Den absolute Superlativ kan ogsaa udtrykkes ved *muy*, *sumamente*, *hasta no más*, *a más no poder*, Forstavelsen *re* eller lignende: Estaba muy (sumamente) hermosa (hun var overordentlig smuk). Estaba borracho hasta no más (han var juydefuld). Gente cariñosa hasta lo sumo (overordentlig kærlige Folk). Relleno (stopfuld). Para llegar lo más frescos posible, osv.

Ann. 2. Enkelte Substantiver kan gradbøjes: Señor — señorísimo (meget fin Herre).

§ 20.

E. Afledningsendelser.

Det spanske Sprog gør en udstrakt Anvendelse af Afledningsendelser; særlig ejendommelige er Diminutivendelserne *-ejo*, *-ete*,

-eto, -ico, -illo, -ito, -uelo) og Augmentativendelserne (-azo, -acho, -ón, -ote). Ved Hjælp af dem kan man udtrykke forskellige Begrebsnuancer, henholdsvis det smaa, nydelige, fine, svage, foragtelige og det store, kraftige, plumpe, raa, som i vort Sprog maa anfælgiggøres ved Adjektiver; saaledes betyder f. Eks. mi amiguillo, min lille rare (kære, pæne) Ven; olorcillo, en fin let Duft; ignorantón, Urfedumrian; desde chiquillos andamos juntitos, fra ganske smaa af har vi været nøje forenet. Til samme Ord kan samtidigt føjes flere Afledningsendelser: Pedro — Perico (lille Peter), Periquillo, Periquillito (lille, bitte, rare Peter), ligesom samme Ord hyppigt kan ændres paa forskellige Maader: jardín — jardinito, jardincito, jardincico, jardincillo.

Endelserne føjes fortrinsvis til Substantiver (Fælles- og Egennavne) og Adjektiver, men kan ogsaa føjes til Participier og Adverbier, cerca — cerquita (ganske nær); ¡Merengues! acabados de hacer! (Frisfbagte Kager!).

Som de vigtigste Afledningsendelser anføres:

-acho -a: Vulgo — vulgacho (Føbel); agua — aguacha (raadent Vand); rico — ricacho (hovedrig).

-ado -a: 1) Boca — bocado (Mundfuld); puño — puñado (Haandfuld). 2) Piedra — pedrada (Stenkast); puño — puñada (Ræveslag); ojo — ojeada (Øjekast).

-azo -a: 1) Bribón — bribonazo (stor Skælm); hierba — herbaza (tykt Græs); pierna — pernaza (langt Ben); mujer — mujeraza (gement Fruentimmer); grande — grandazo (meget stor). 2) Bastón — bastonazo (Stoffeslag); hacha — hachazo (Øksehug); fusil — fusilazo (Bøssesjød).

-cete: Melón — meloncete (lille Melon).

-cico -a: Pastor — pastorcico (Hyrde drenge).

-cillo -a: Diente — denticillo (lille Tand); puente — puente-cillo (lille Bro); ave — avecilla (lille Fugl); flor — florecilla (lille Blomst).

-cito -a: Cuento — cuentecito (lille Fortælling); mano — manecita (lille Haand); pobre — pobrecito (arm Stakkel); nuevo — nuevecito (flunkende ny).

-ejo -a: Animal — animalejo (lille Dyr); árbol — arbolejo (lille Træ); caña — cañaleja (Rende).

-ero -a: 1) Carta — cartero (Postbud); enfermo — enfermero (Sygeplejer); fruta — frutero (Frugthandler); toro — torero (Threfægter). 2) Azúcar — azucarero (Sukkerfaal); tinta — tintero (Blæksus); llave — llavero (Nøglering); cabeza — cabecera (Hovedgærde).

-ete -a: Cojín — cojinete (lille Pude); ala — aleta (lille Binge); caballero — caballerete (Laps); ojo — ojete (Snørehul); nariz — narigueta (lille Næse); alegre — alegrete (for-nøjelig).

-ico -a: Animal — animalico (et lille Dyr); casa — casica (et lille Hus); bueno — bonico; tanto — tantico (temmelig lidt).

-illo -a: Cosa — cosilla (Ubetydelighed); pícaro — picarillo (lille Skelm); poco — poquillo (lille Smule); amargo — amarguillo (lidt bitter).

-ito -a: Camín — caminito (smal Vej); jardín — jardinito (lille Have); recado — recadito (kærlig Hilsen); señorito (ung Herre), señorita (Frøken); mañana — mañanita (tidlig Morgen); despacio — despacito (meget langsom); poco — poquito (lille Smule); largo — larguito (langtruffen); Juan — Juanito -a; Carlos — Carlitos; María — Mariquita.

-ón -a: Aire — airón (heftig Vind); bestia — bestión (stort Dyr); hombre — hombrón (svær Mand); mujer — mujerona (tyk Dame); birla (Regle), birlón (Reglefonge); pluma — plumón (Dun, Fjerpude); bobo — bobón (meget dum); grande — grandón (svær).

-ote -a: Libro — librote (en tyk Bog); manga — mangote (vidt Ærme); bobo — bobote (meget dum).

-ucho -a; -uzo -a: Animal — animalucho (hæsligt Dyr); casa — casucha (Ronne); gente — gentuza (Raf); burro — burrucho (Æjelsføl).

-uelo -a: Paño — pañuelo (Sommetørflæde); mozo — mozuelo (lille Dreng); plaza — plazuela (lille Plads); aldea — aldehuela (lille Landsby); calleja — callejuela (Gyde).

-zuelo -a: Cuerpo — corpezuelo (lille Strop); puerta — por-

tezuela (lille Port); rey — reyezuelo (lille Konge); fuerte — fortézuelo (lille ret stærkt).

Tredje Kapitel.

Pronominer.

I. Personlige Pronominer.

§ 21.

1) Betonede Former:

		Ental.			
Rom.	Yo (jeg)	tú (du)	él (han)	ella (hun)	ello (det)
Acc.	á mí	á tí	á él	á ella	á ello
Gen.	de mí	de tí	de él	de ella	de ello
Dat.	á mí	á tí	á él	á ella	á ello.

Flertal.

Rom.	nosotros-as (vi)	vosotros-as (I)	ellos (de)	ellas
Acc.	á nosotros-as	á vosotros-as	á ellos	á ellas
Gen.	de nosotros-as	de vosotros-as	de ellos	de ellas
Dat.	á nosotros-as	á vosotros-as	á ellos	á ellas.

2) Ubetonede Former:

Ent.	Acc.	} me	te	le (lo)	la
	Dat.			le	le (la)
Flert.	Acc.	} nos	os	los	las
	Dat.			les	les (las).

Anm. 1. Med Præp. *con* dannes conmigo (med mig), contigo, consigo.

Anm. 2. Dativ *le, les* forandres til *se* foran lo, los, la, las; man siger saaledes: *se lo, se los, se la, se las* for *le lo, les lo osv.* Ets.: *Se lo [= le lo] agradezco á V. (jeg takker Dem derfor). Permíteselo* (tillad ham (dem) det; han tillader ham (dem) det; han tillader sig det; De tillader Dem det).

II. Refleksive Pronominer.

§ 22.

1) Betonede Former:

2) Ubetonede Former:

Ent.	Acc.	á sí	se
og	Gen.	de sí	
Flert.	Dat.	á sí	se.

§ 23. III. Possessive Pronominer.

1) Betone de Former:

Ent. mío -a (mín)	tuyo -a (dín)	suyo -a (hans, hendes, fin)
Flert. míos -as	tuyos -as	suyos -as
Ent. nuestro -a (vor)	vuestro -a (eders)	suyo -a (deres)
Flert. nuestros -as	vuestros -as	suyos -as.

2) Ubetone de Former:

Ent. mi	tu	su
Flert. mis	tus	sus
Ent. nuestro -a	vuestro -a	su
Flert. nuestros -as	vuestros -as	sus.

§ 24. IV. Demonstrative Pronominer.

Ental.

este	esta	esto (denne, dette her)	ese	esa	eso (den, det der)
------	------	-------------------------	-----	-----	--------------------

Flertal.

estos	estas	esos	esas
-------	-------	------	------

Ental.

aquel	aquella	aquello (hin)	el	la	lo
-------	---------	---------------	----	----	----

Flertal.

aquellos	aquellas	los	las.
----------	----------	-----	------

§ 25. V. Relative Pronominer.

Ent. que (som)	quien (som)	el cual (som)	cuyo -a (hvis)
Flert. que	quienes	los cuales	cuyos -as.

§ 26. VI. Spørgende Pronominer.

Ent. quién (hvem)	cuál (hvilkén)	cuánto (hvormegen)
Flert. quiénes	cuáles	cuántos
Ent. cuyo -a (hvis)	qué (hvad)	qué tal (hvilkén, hvad).
Flert. cuyos -as		

§ 27. VII. Ubestemte Pronominer.

1) Substantiviske Former: **álguien** (nogen), **algo** (noget), **nadie** (ingen), **nada** (intet), **fulano -a** (en vis), **zutano -a** (en vis), **quienquiera** (hvem end), **quienesquiera**.

2) Adjektiviske Former: **cada** (enhver), **cierto -a** (en vis), **sendos -as** (hver sin).

3) Substantiviske og adjektiviske Former: **uno** (en), **otro** (en anden), **tal**, **cual** (saadan), **alguno -a** (nogen), **ninguno -a** (ingen), **todo -a** (al, hel, enhver), **mismo -a** (selv), **cualquiera** (hvilsensomhelst), **cualesquiera**.

Fjerde Kapitel.

Talord.

§ 28.

I. Grundtallene.

II. Ordenstallene.

1 uno, un (una)	Den 1ste el primero
2 dos	2den - segundo
3 tres	3die - tercero
4 cuatro	4de - cuarto
5 cinco	5te - quinto
6 seis	6te - sexto (sesto)
7 siete	7de - sétimo (séptimo)
8 ocho	8de - octavo
9 nueve	9de - nono
10 diez	10de - décimo
11 once	11te - undécimo
12 doce	12te - duodécimo
13 trece	13de - décimo tercio
14 catorce	14de - décimo cuarto
15 quince	15de - décimo quinto
16 diez y seis (dieziseis)	16de - décimo sexto (sesto)
17 diez y siete (diezisiete)	17de - décimosétimo (séptimo)
18 diez y ocho (dieziocho)	18de - décimo octavo
19 diez y nueve (diezinueve)	19de - décimo nono
20 veinte	20de - vigésimo
21 veinte y uno (veintiuno)	21de - vigésimo primo
22 veinte y dos (veintidos)	22de - vigésimo segundo
23 veinte y tres (veintitres) osv.	23de - vigésimo tercio osv.
30 treinta	30de - trigésimo (tricésimo)
40 cuarenta	40de - cuadragésimo

50 cincuenta	Den 50de el quincuagésimo
60 sesenta	- 60de - sexagésimo
70 setenta	- 70de - setuagésimo (septuagésimo)
80 ochenta	- 80de - octogésimo
90 noventa	- 90de - nonagésimo
100 ciento, cien (je § 16, 3)	- 100de - centésimo
101 ciento y uno	- 101te - centésimo primo
102 ciento y dos o. j. v.	- 102den - centésimo segundo
200 doscientos, -as (docientos)	- 200de - ducentésimo
300 trescientos, -as (trecentos)	- 300de - trecentésimo
400 cuatrocientos, -as	- 400de - cuadringentésimo
500 quinientos, -as	- 500de - quingentésimo
600 seiscientos, -as	- 600de - seiscentésimo
700 setecientos, -as	- 700de - septingentésimo
800 ochocientos, -as	- 800de - octogentésimo
900 novecientos, -as	- 900de - nonagentésimo
1000 mil	- 1000de - milésimo
1001 mil y uno	- 2000de - dosmilésimo
2000 dos mil o. j. v.	- 1000000 el millonésimo
1000000 millón (un cuento)	

Ann. 1. Begge hedder *ambos -as, entrambos -as, ambos -as á dos*: He visto á ambos á dos (jeg har set dem begge). Con entrambas manos (med begge Hænder). Smgt. personas de uno y otro sexo (Personer af begge Køn).

Ann. 2. Man siger treinta y un(o) libros (thjelbent libro).

Ann. 3. Man siger mil ciento y quince (1115), mil doscientos y treinta (1230) o. j. v., (ifft som paa dansk elleve hundrede o. j. v.).

Ann. 4. Mil er Hantøen, altsaa doscientos mil pesetas (og ifft doscientas).

Ann. 5. Fjorten Dage hedder quince días (smgt. fr. quinze jours).

Femte Kapitel.

Verbalbøjning.

I. Hjælpeverber.

§ 29.

	Infinitivo.	
Haber (at have)	Ser (at være)	Estar (at være)
	Gerundio.	
habiendo	siendo	estando

	Participio pasado.	
(habido)	sido	estado

Indicativo.

Presente.

he	soy	estoy
has	eres	estás
ha (hay, se § 30)	es	está
hemos	somos	estamos
habéis	sois	estáis
han	son	están

Imperfecto.

había	era	estaba
habías	eras	estabas
había	era	estaba
habíamos	éramos	estábamos
habíais	erais	estabais
habían	eran	estaban

Pretérito definido.

hube	fuí	estuve
hubiste	fuiste	estuviste
hubo	fué	estuvo
hubimos	fuimos	estuvimos
hubisteis	fuisteis	estuvisteis
hubieron	fueron	estuvieron

Futuro.

habré	seré	estaré
habrás	serás	estarás
habrá	será	estará
habremos	seremos	estaremos
habréis	seréis	estaréis
habrán	serán	estarán

Condicional.

habría	sería	estaría
habrías	serías	estarías
habría	sería	estaría
habríamos	seríamos	estaríamos
habríaís	seríaís	estaríaís
habrían	serían	estarían

Imperativo.

—	sé	está
—	sed	estád

Subjuntivo.

Presente.

haya	sea	esté
hayas	seas	estés
haya	sea	esté
hayamos	seamos	estemos
hayáis	seáis	estéis
hayan	sean	estén

Imperfecto.

hubiese	fuese	estuviese
hubieses	fueses	estuvieses
hubiese	fuese	estuviese
hubiésemos	fuésemos	estuviésemos
hubieseis	fueseis	estuvieseis
hubiesen	fuesen	estuviesen

Futuro.

hubiere	fuere	estuviere
hubieres	fueres	estuvieres

hubiere	fuere	estuviere
hubiéremos	fuéremos	estuviéremos
hubiereis	fuereis	estuviereis
hubieren	fueren	estuvieren

Condicional.

hubiera	fuera	estuviera
hubieras	fueras	estuvieras
hubiera	fuera	estuviera
hubiéramos	fuéramos	estuviéramos
hubierais	fuerais	estuvierais
hubieran	fueran	estuvieran

Sammenfatte Tider:

Indicativo.

Subjuntivo.

Pretérito indefinido.

he sido	he estado	haya sido	haya estado
o. j. v.	o. j. v.	o. j. v.	o. j. v.

Pluscuamperfecto.

había sido	había estado	hubiese sido	hubiese estado
o. j. v.	o. j. v.	o. j. v.	o. j. v.

Pretérito anterior.

hube sido	hube estado
o. j. v.	o. j. v.

Futuro perfecto.

habré sido	habré estado	hubiere sido	hubiere sido
o. j. v.	o. j. v.	o. j. v.	o. j. v.

Condicional perfecto.

habría sido	habría estado	hubiera sido	hubiera estado
o. j. v.	o. j. v.	o. j. v.	o. j. v.

Anvendelse. 1) Med *haber* dannes de sammenfatte Tider § 30.

i Aktiv baade af transitive, intransitive og reflexive Verber: He cantado. He partido. Me he (eller heme) alegrado. I Forbindelse med *de* og en Infinitiv bruges det til at udtrykke Begrebet at „fulde“ eller „maatte“: He de salir temprano. Endvidere bruges det upersonligt: Hay muchos que dicen. Mañana habrá función.

2) Med *ser* dannes hele Passiv: Soy herido -a; hemos sido amados -as. Perfectum *fui* (og de deraf afledede Tider) kan anvendes med Betydningsforandring som Perfectum af *ir* (smgl. Lærebogen S. 7, og fransk: Il s'en fut, han gif sin Vej).

§ 31. Iøvrigt mærkes følgende om, hvorledes Hjælpe- og Modalverberne gengives paa spansk:

1) **Blive** oversættes foruden ved *ser* paa følgende Maader: *hacer(se)*, *volverse*, *meterse*, *ponerse*, *resultar*, *salir*: Se hicieron soldados (de blev Soldater). Estoy hecho un pedante (jeg er blevet en Pedant). Me volví loco (jeg blev gal). Se puso colorada (hun blev rød). Salí un afamado actor (han blev en berømt Skuespiller). El café resultaba fuerte y aromático. Naar „bliver“ betyder „vedblive at være“, oversættes det ved *permanecer*, *seguir*, *continuar*, *mantenerse*, *quedar(se)*: La carta quedó sin contestar (Brevet blev ubesvaret).

2) **Have** oversættes udenfor de ovenfor angivne Tilfælde i Almindelighed ved *tener*, der ogsaa kan anvendes i de sammenfattede Tider: Tiene amigos (han har Venner). Me lo tienen dicho los estudiantes (Studenterne har fortalt mig det). Se „Indledende Øvelser“ Nr. 7—11. Desuden bruges *dejar*, *llevar*, *traer*: El gitano lleva robados dos niños (Gigeneren har røvet to Børn, og beholdt dem; han har dem nu. El gitano ha robado dos niños betegner blot den fortidige Handling). Traigo una comisión delicada (jeg har en vanskelig Opgave). Con mayor cordialidad de la que traía premeditada (med større Hjærtelighed end han havde tænkt).

3) **Kunne**: *poder*, *saber* (om hvad man har psykisk Evne til), *haber de*, *alcanzar á*, *acertar á*, *lograr*: Podemos salir. No sabe ni leer ni escribir. V. ha de considerarse dichoso (De kan anse Dem for heldig). Al fin logro llorar (endelig kan jeg græde). No acertaba á pronunciar una palabra (han kunde ikke sige et Ord).

§ mange Tilfælde oversættes slet ikke Verbet kunne: No se cansaba de maravillarse (han kunde ikke blive træt af at forbauses). No se ve á las cinco (man kan ikke se Klokken 5).

4) **Lade**: *Dejar* (tillade), *hacer*, *mandar* (sørge for at noget

ffer): Déjame en paz (lad mig være i Fred). Déjale que venga (lad ham bare komme). Haga V. que se repare el coche (lad Bognen gøre istand). No hay que negarlo (det lader sig ikke benægte).

5) **Maatte:** *Deber (de), haber de, tener que, no poder menos de, es preciso (menester, forzoso, necesario):* Debo ir yo mismo (jeg maa selv gaa). Debe de estar enfermo (han maa være syg). He de (tengo que) escribir otra carta más (jeg maa skrive endnu et Brev). No podía menos de escucharle (jeg maatte høre paa ham). Necesitamos trabajar para vivir (vi maa arbejde for at leve). Es forzoso (preciso) que venga (han maa komme).

6) **Pleje:** *Soler, acostumar, estilar:* Acostumbraba decir (han plejede at sige).

7) **Ville:** *Querer, gustar de, tratar de, pretender:* Quiero dormir (jeg vil sove). No gusto de hablarle (jeg vil ikke tale med ham). Trataba de robarme el bolsillo (han vilde stjæle Bungen fra mig).

Undertiden oversættes det danske „ville“ ikke: El cuchillo no corta (Kniven vil ikke skære).

8) **Være.** Om Forholdet mellem *ser* og *estar* se Lærebogen S. 10 Anm. Smågn. hermed: Es español og está en España. La puerta es de madera (Døren er af Træ) og la puerta está abierta (Døren er aaben). *Hacer* bruges om Vejret og Tiden: Hace frío (det er koldt). Hace calor (det er varmt). Hace sol (det er Solskin). Hace seis meses (det er et halvt Aar siden) og hay (ha) seis meses. *Tener* i forskellige Talemaader: Tengo sueño, miedo, hambre, sed (jeg er søvrig, bange, sulten, tørstig). Tengo diez años (jeg er 10 Aar gammel).

II. Regelmæssige Verber.

Der gives tre Bøjningsmaader, eftersom Infinitiv ender paa -ar, -er eller -ir. Nogle Verber har Omlyd (småg. § 11, 1), andre ikke.

§ 32.

A. Berber uden Omlyd.

Infinitivo.

cantar (at synge)	vender (at sælge)	partir (at afreise)
--------------------------	--------------------------	----------------------------

Gerundio.

cantando	vendiendo	partiendo
----------	-----------	-----------

Participio pasado.

cantado	vendido	partido
---------	---------	---------

Indicativo.

Presente.

canto	vendo	parto
cantas	vendes	partes
canta	vende	parte
cantamos	vendemos	partimos
cantáis	vendéis	partís
cantan	venden	parten

Imperfecto.

cantaba	vendía	partía
cantabas	vendías	partías
cantaba	vendía	partía
cantábamos	vendíamos	partíamos
cantabais	vendíais	• partíais
cantaban	vendían	partían

Pretérito definido.

canté	vendí	partí
cantaste	vendiste	partiste
cantó	vendió	partió
cantámos	vendimos	partímos
cantasteis	vendisteis	partisteis
cantaron	vendieron	partieron

Futuro.

cantaré	venderé	partiré
cantarás	venderás	partirás
cantará	venderá	partirá

cantaremos	venderemos	partiremos
cantaréis	venderéis	partiréis
cantarán	venderán	partirán

Condicional.

cantaria	venderia	partiria
cantarias	venderias	partirias
cantaria	venderia	partiria
cantaríamos	venderíamos	partiríamos
cantariais	venderiais	partiriais
cantarian	venderian	partirian

Imperativo.

canta	vende	parte
cantád	vendéd	partíd

Subjuntivo.

Presente.

cante	venda	parta
cantes	vendas	partas
cante	venda	parta
cantemos	vendamos	partamos
cantéis	vendáis	partáis
canten	vendan	partan

Imperfecto.

cantase	vendiese	partiese
cantases	vendieses	partieses
cantase	vendiese	partiese
cantásemos	vendiésemos	partiésemos
cantaseis	vendieseis	partieseis
cantasen	vendiesen	partiesen

Futuro.

cantare	vendiere	partiere
cantares	vendieres	partieres
cantare	vendiere	partiere
cantáremos	vendiéremos	partiéremos
cantareis	vendiereis	partiereis
cantaren	vendieren	partieren

Condicional.

cantara	vendiera	partiera
cantaras	vendieras	partieras
cantara	vendiera	partiera
cantáramos	vendiéramos	partiéramos
cantaraís	vendierais	partierais
cantaran	vendieran	partieran

§ 33.

B. Verber med Dmlyd.

1) J mange Verber af 1ste og 2den Konj. diftongerets Vokalerne **e** og **o** til **ie** (**ye**) og **ue**, naar de kommer i en betonet Stavelse (jmlgn. § 11). De diftongerede Former kan kun forekomme i Præs. Ind., Præs. Konj. og Imperativ. Som Eksempler anføres cerrar (luffe) og morder (bide):

Indicativo presente.

cierro	muerdo
cierras	muerdes
cierra	muerde
cerramos	mordemos
cerráis	mordéis
cierran	muerden

Subjuntivo presente.

cierre	muerda
cierres	muerdas
cierre	muerda
cerremos	mordamos
cerréis	mordáis
cierren	muerdan

Imperativo.

cierra, cerrád muerde, mordéd

Saaledes gaar: **a.** acertar, acordar, acostar, acrécentar, adestrar, aforar, agorar, alentar, almorzar, amolar, amollar, apacentar, apernar, aporcar, aportar, apostar, apretar, arrendar, asolar, atentar, aterrar, atestar, atravesar, aventar, avergonzar, azolar, calentar, cegar, cerrar, cimentar, colar, colgar, comenzar, concertar, concordar, confesar, consolar, contar, costar, decentar, degollar, denodarse, denostar, dentar, derrengar, derrocar, descollar, descornar, desflocar, desmembrar, desolar, desollar, despernar, despertar, desterrar, desvergonzar(se), dezmar, discordar, emendar (enmendar), empedrar, empezar, emporcar, encocar(se), encomendar, encontrar, encorar, encordar, encovar, encubertar, engrosar, enhestar, entortar, ensangrentar, enterrar, errar, escarmentar, estregar, estercar, follar, forzar, fregar, gobernar, helar, herrar, holgar, hollar, incensar, infernar, invernar, manifestar, mentar, merendar, mostrar, negar, nevar, pensar, plegar, poblar, probar, quebrar, recomendar, recordar, recostar, regar, regoldar, remendar, renovar,

rescontrar, resollar, reventar, rodar, rogar¹, sarmentar, segar, sembrar, sentar, serrar, solar, soldar, soltar, sonar², soñar, sosegar, soterrar, temblar, tentar³, tostar, trasegar, trascordar(se), trocar, tronar, tropezar, volar, volcar.

b. ascender, atender, cerner, cocer, defender, descender, doler, encender, entender, heder, hender, llover, moler, morder, mover, oler, perder, poder, querer, soler, solver, tender, toller, torcer, trascender, verter, volver.

c. jugar (juego, juegas osv.); adquirir (adquiero), inquirir (inquiero).

2) Den samme Diftongering af **e** og **o** til **ie** og **ue** findes ogsaa i Berber af 3dje Konj. kombineret med Forandring af **e** til **i** og **o** til **u** i den ubetonedede Stavelse, naar den følgende Stavelse iffe indeholder noget betonet i:

sentir (føle), sintiendo; — siento, sientes, siente, sentimos, sentís, sienten; — sienta, sientas, sienta, sintamos, sintáis, sientan; — sentí, sentiste, sintió, sentímos, sentisteis, sintieron; — sintiese; — sintiere; — sintiera; — siente, sentíd.

dormir (sove), durmiendo; — duermo, duermes, duerme, dormimos, dormís, duermen; — duerma, duermas, duerma, durmamos, durmáis, duerman; — dormí, dormiste, durmió, dormímos, dormisteis, durmieron; — durmiese; — durmiere; — durmiera; — duerme, dormíd.

Anm. 1. Kun de Berber, der efter *e* har *nt* eller *r*, følger Hovedreglen; de andre forandrer overalt *e* til *i* i betonet Stavelse; f. Eks.:

pedir (bede, forlange), pidiendo; — pido, pides, pide, pedimos, pedís, piden; — pida, pidas, pida, pidamos, pidáis, pidan; — pedí, pediste, pidió, pedimos, pedisteis, pidieron; — pidiese; — pidiere; — pidiera; — pide, pedíd.

Anm. 2. *Servir* (sirvo, sirva osv.) gaar som *pedir*; *concernir* og *discernir* beholder *e* i den ubetonedede Stavelse: *concierno* — *concernamos*.

Almindelige Bemærkninger.

§ 34.

1) **Tidernes Dannelsse.** Af Infinitiv dannes Futurum og Konditionalis ved Tilføjelse af *-é* og *-ia*: Cantar — cantaré, can-

¹ Sammensætningerne har iffe Dmlyd.

² Consonar har iffe Dmlyd.

³ Dmlyd har ogsaa atentar (gribe), men derimod iffe atentar (gøre Attentat), contentar, detentar, intentar.

taria. Af Perfectum 3. Pers. Flert. dannes Imperfectum, Futurum og Konditionalis i Konjunktiv ved at forandre *-ron* til *-se*, *-re*, *-ra*: Vendieron — vendiese, vendiere, vendiera.

2) **Imperativ** i Flertal mister den udlydende Konsonant foran *nos* og *os*: ¡Alegrémonos! (for alegrémosnos; jmlgn. cantemos) ¡Alegraos! (for alegrados; jmlg. cantad). Dog siges: ¡idos! af irse.

3) Forskellige **Participier** kan antage aktiv Betydning, f. Eks.: Arrepentido (angret og angrende), atrevido (vovet og dristig), bebido (druffet og beruset), dormido (sovet og søvnig), divertido (moret og morsom), entendido (forstaaet og forstandig), leido (læst og belæst), sufrido (lidt og taalmødig), osv.

4) **Præsens Participium**. Enkelte Rester af denne nu uddøde Verbalform har holdt sig med andre Funktioner, f. Eks.: Siguierte (næste), corriente (løbende Maaned), oyente (Tilhører), no obstante (trods), durante (medens), tocante (vedrørende), osv.

5) **Betoning**. Med Undtagelse af presente, imperativo og definido bliver Tonen i alle Tider liggende paa samme Stavelse som i Første Person Ental: Cantare — cantáremos og cantaré — cantaremos osv. (jmlg. § 10,2 og § 4, Anm. 2).

6) **Ortografiske Forandringer**. I Henhold til Reglerne i § 4 indtræder i Verbernes Bøjning forskellige Forandringer i Skriften. Man sammenligne:

tocar, tocó men toque, toqué,
pagar, pagamos men paguemos, paguéis,
delinquir, delinquiendo men delinco, delinca,
coger, cogió men cojo, coja,
distinguir, distingue men distingo, distinga
apaciguar, apaciguó men apacigüe, apacigüé
alcanzar, alcanzó men alcance, alcancé,
vencer, vencía men venzo, venza.

7) **Passiv** udtrykkes regelmæssigt ved Hjælp af *ser* (jmlgn. § 30); det kan ogsaa udtrykkes ved Refleksiv: Oyóse un tiro (der høretes et Skud); el cuadro no se vende (sælges ikke).

III. Uregelmæssige Verber.

§ 35.

Andar (gaa).¹ Def. anduve, anduviste, anduvo osv.**Asir** (fatte, gribe). Præs. Ind. asgo, ases, ase osv.**Caber** (omfatte, rumme). Præs. Ind. quepo, cabes, cabe osv. Def. cupe, cupiste, cupo osv. Fut. Ind. cabré**Caer** (falde). Ger. cayendo. Præs. Ind. caigo, caes, cae, osv. Def. caí, caiste, cayó, caimos, caisteis, cayeron.**Dar** (give). Præs. Ind. doy, das, da, o. j. v. Def. dí, diste, dió o. j. v. Præs. Subj. dé, des, dé o. j. v. Imp. dá, dad.**Decir** (sige). Ger. diciendo. Part. dicho. Præs. Ind. digo, dices, dice, decimos, decís, dicen. Def. dije, dijiste, dijo, dijimos, dijisteis, dijeron. Fut. Ind. diré. Imp. dí, decid.

Sammenfættningerne har i Imp. -dice, f. Eks. contradecir (modsig): contradice; bendecir (velsigne) og maldecir (forbande) har desuden et regelmæssigt Part., Fut. og Cond. Ind.: bendecido, bendeciré, bendeciria osv.

Hacer (gøre). Part. hecho. Præs. Ind. hago, haces, hace o. j. v. Def. hice, hiciste, hizo, hicimos o. j. v. Fut. Ind. haré. Imp. haz, hacéd.

Nogle Sammenfættninger har regelmæssig Imper., f. Eks. rehace. Mærk satisfacere (tilfredsstille) i Subj. satisfaciese og satisficiese osv. Imper. satisface og satisfaz.

Ir (gaa).¹ Ger. yendo. Præs. Ind. voy, vas, va, vamos, vais, van. Imp. Ind. iba. Def. fui, fuiste, fué, fuimos, fuisteis, fueron. Præs. Subj. vaya; ved Siden af váyamos findes ogsaa vamos; Imp. vé, id.**Oir** (høre). Ger. oyendo. Præs. Ind. oigo, oyes, oye, oimos, oís, oyen. Def. oí, oiste, oyó, oimos, oisteis, oyeron. Imp. oye, oíd.**Placer** (behage), upersonligt Verbum, forekommer blot i følgende Former: Præs. place. Imp. Ind. placía. Def. plugo. Præs. Subj. plegue eller plega (hjælpen plazga). Imp. Subj.

¹ Ir betyder at gaa med en bestemt Hensigt, i en bestemt Retning: Ir al teatro, ir al mercado; andar betegner blot en Bevægelse i Almindelighed: Andar despacio (gaa langsomt), andar en coche (føre) osv.

pluguiese. Fut. Subj. pluguiere. Cond. Subj. pluguiera. Fut. og Cond. Ind. bruges ogsaa personligt: placeré, osv.

Sammen sætningerne complacer (være til Behag) og desplacer (mis-hage) er fuldstændige og konjugeres som conocer (se § 36, 1).

Poder (kunne). Ger. pudiendo. Præs. Ind. puedo, puedes, puede, podemos, podéis, pueden. Def. pude. Fut. Ind. podré. Præs. Subj. pueda, puedas, pueda, podamos, podáis, puedan.

Poner (sætte, lægge, stille). Part. puesto. Præs. Ind. pongo, pones, pone, osv. Def. puse. Fut. Ind. pondré. Imp. pon, ponéd.

Querer (ville, elske). Præs. Ind. quiero, quieres, quiere, queremos, queréis, quieren. Def. quise. Fut. Ind. querré. Præs. Subj. quiera, quieras, quiera, queramos, queráis, quieran. Imp. quiere, queréd.

Saber (vide). Præs. Ind. sé, sabes, sabe, osv. Def. supe. Fut. Ind. sabré. Præs. Subj. sepa.

Salir (gaa ud, undløbe). Præs. Ind. salgo, sales, sale, osv. Fut. Ind. saldré. Imp. sal, salíd.

Tener (holde, have). Præs. Ind. tengo, tienes, tiene, tenemos, tenéis, tienen. Def. tuve. Fut. Ind. tendré. Imp. ten, tenéd.

Traer (bringe). Ger. trayendo. Præs. Ind. traigo, traes, trae, osv. Def. traje.

Valer (gælde, være værd). Præs. Ind. valgo, vales, vale, osv. Fut. Ind. valdré.

Venir (komme). Ger. viniendo. Præs. Ind. vengo, vienes, viene, venimos, venís, vienen. Def. vine. Fut. Ind. vendré. Imp. ven, veníd.

Ver (se). Part. visto. Præs. Ind. veo, ves, ve, osv. Imp. Ind. veía. Def. vi. Imp. ve, ved.

Af Sammensætninger mærkes proveer (forsørge), Part. provisto og proveido. Præs. Ind. proveo (provés, prové, osv.). Def. proveí. Fut. proveeré.

Yacer (ligge). Præs. Ind. yazgo, yaces, yace (Resten mangler). Præs. Subj. yazga, osv. Imper. yaz, yacéd. Impf. yacía.

Andre Uregelmæssigheder.

§ 36.

1) Verber paa *-acer*, *-ecer*, *-ocer*, *-ucir* forandrer *c* til *zc* foran *a* og *o*: *Nacer* (fødes) — *nazco* (*naces*, *nace*, *oju.*); *conocer* (kende) — *conozco*, *conozca* (*conozcas*, *conozca oju.*); *conducir* (føre), *conduzco*, *oju.*

Undt. *hacer* (*hago*), *cocer* (*cuezo*), *yacer* (*yazgo*), *mecer*, *vugge* (*mezo*), *empecer*, *ffade* (*empezo*).

2) Verber paa *-ucir* danner Definido efter følgende Mønster: *conducir* — *conduje*, *condujiste*, *condujo*, *condujimos*, *condujisteis*, *condujeron*; *condujese*, *condujere*, *condujera*.

3) Verber paa *-uir* (med hørligt *u*) indflyder *y* efter *u*, naar denne Vokal betones: *huir* — *huyo*, *huyes*, *huye*, *huimos*, *huís*, *huyen*; *huye* — *huíd*; *huya oju.*; *contribuir* — *contribuyo*; *argüir* — *arguyo*, *arguyes*, *arguye*, *argüimos*, *argüís*, *arguyen*; *argüía*, *argüí*, *oju.*

4) En Del Verber har et uregelmæssigt dannet Participium, saaledes: *Abrir* (*aabne*) — *abierto*; *cubrir* (*bedække*) — *cubierto*; *escribir* (*skrive*) — *escrito*; *freir* (*bage*) — *frito*; *morir* (*dø*) — *muerto*; *prender* (*tage*) — *preso*; *solver* (*løse*) — *suelto*; *volver* (*vende*) — *vuelto*. Til nogle af disse Verber danner der sig ved Siden af de gamle, uregelmæssige Former nye og regelmæssige (f. Eks. *prendido*), der er ifærd med at trænge almindeligt igennem.

5) En Del Verber har ved Siden af det regelmæssigt dannede Perf. Part. en uregelmæssig Form, der dog kun bruges som Adjektiv, f. Eks.: *bendito* (*lykkelig*, *velsignet*) af *bendecir*; *confuso* (*forvirret*) af *confundir*; *contracto* (*sammentrukket*) af *contraer*; *convicto* (*overbevist*) af *convencer*; *corrupto* (*fordærvet*) af *corromper*; *deciso* (*afgjort*) af *decidir*; *diviso* (*uenig*) af *dividir*; *electo* (*udvalgt*) af *elegir*; *impreso* (*trykt*) af *imprimir*; *incluso* (*indbefattet*) af *incluir*; *opreso* (*undertrykt*) af *oprimir*; *roto* (*spjaltet*) af *romper*; *tinto* (*farvet*) af *teñir*. De regelmæssige Participialformer er *bendecido*, *confundido*, *contraído*, *oju.*

Sjette Kapitel.

Uforanderlige Ord.

§ 37.

I. Adverbier.

1) Adverbierne gradbøjes som Adjektiverne: doctamente (lærd), más doctamente (lærdere, lærdest) og doctísimamente (meget lærd). Uregelmæssige er:

Mucho, muy (meget) — más — más,
 poco (lidt) — menos — menos,
 bien (godt) — mejor — mejor (óptimamente),
 mal (slent) — peor — peor (pésimamente).

2) Adverbielle Udtryk dannes hyppigt ved Sammenjætning, f. Eks.: Entre tanto (imidlertid); muchas veces, á menudo (hyppigt); de buena gana (gærne); por ventura (maaske); cada día (daglig).

Særlig maa mærkes de mange Udtryk, der dannes ved Forbindelsen af *á* eller *de* og et Adjektiv eller Substantiv i Hunkøn Flertal: *á ciegas* (i Blinde); *á solas* (alene); *á oscuras* (i Mørke); *de veras* (alvorligt); *de burlas* (spøgende); *á cuestras* (paa Ryggen); *á mujeriegas* (paa Kvindevis; paa Siden af Hesten); *de rodillas* (paa Knæ); *de puntillas* (paa Taaspidserne).

3) Maadesadverbier kan dannes af Adjektiver ved at føje Endelsen *-mente* til Adjektivets Hunkønsform: *severo* (streng), — *severamente*; *hábil* (dygtig), — *hábilmente*.

Hvis flere saadanne Adverbier følger efter hinanden, føjes kun *-mente* til det sidste: *interior y exteriormente* (indvendig og udbvendig); *severa pero justamente* (strengt men retfærdigt).

Anm. Nogle Adjektiver bruges uforandrede som Adverbier som f. Eks.: *Caro* (dyrt), *barato* (billigt), *alto* (højt), *bajo* (sagte), *despacio* (langsomt), *recio* (kraftigt), *fuerte* (stærkt), *lento* (langsomt), *presto* (hurtigt), *temprano* (tidligt), osv. Ved enkelte af dem findes tillige Formen *paa-mente*, uventet jævnside med Adjektivformen, f. Eks.: *Pronto* og *prontamente*, *bastante* og *bastantemente* (tilstræffeligt), *demasiado* og *demasiadamente* (for meget), *sólo* og *solamente* (kun).

Undertiden er der indtraadt en Betydningsforandring: *bajo* (sagte) — *bajamente* (simpelt); *alto* (højt) — *altamente* (stolt); *temprano* (tidlig) — *tempranamente* (for tidlig, forhastet), osv.

4) Bekræftelses- og Benægtelsesadverbier: Sí, eso sí, pues sí (ja); sí tal, que sí (jo); no, eso no (nej); quizá, tal vez, por ventura (fun i Spørgefætninger), acaso (maafse); ciertamente, por cierto, en verdad (iffert); sin duda (uden Tvivl); de buena gana (gærne); de mala gana (ugærne).

5) Stedsadverbier: Dónde (hvor); de dónde (hvorfra); adónde, por dónde (hvorhen); aquí, acá (her); allí, allá (der); bajo (under); abajo (nedad); arriba, encima (over, opad); delante (foran); adelante (fremad); atrás (bagud, tilbage); por detrás (baglænds); dentro (inde i); fuera (ude); de través (fævt); al revés (forfært), oju.

6) Tidsadverbier: Ahora (nu); nunca, jamás (aldrig); siempre (altid); luego (straks); presto, pronto (snart); antes (tidligere); hoy (idag); ayer (igaar); anteayer, antes de ayer (iforgaars); mañana (imorgen); pasado mañana (iovermorgen), oju.

7) Kvantitetsadverbier: Algo (noget); mucho (meget); poco (lidt); menos (mindre); como (omtrent); hart, bastante (nok), oju.

II. Konjunktioner.

§ 38.

1) Sideordnende: y¹ (og); ó² (eller); ó—ó (enten—eller); ni (heller ikke); ni—ni (hverken—eller); sea—sea (hvad enten—hvad eller); así (tanto)—como (saavel—som); ya—ya (snart—snart); hora—hora (snart—snart); cuando—cuando (snart—snart); parte—parte (dels—dels); pero, mas (men); sin embargo, todavía, con todo (alligevel); por tanto (derfor).

2) Underordnende:
a. Tidskonjunktioner: Antes que (førend); hasta que (indtil); desde que, des que (fiden); despues que (efterat); mientras que (medens); cuando (da, naar); así que, luego que, al momento que, al punto que (saasnart som); siempre que (saa ofte); cada vez que (hver Gang at); á (al) tiempo que (netop da).

b. Jndrømmelseskonjunktioner: Aunque, mas que (omendføndt); puesto que, supuesto que (selv om); á pesar de que, á

¹ Foran Ord, der begynder med i eller hi, bruges é (se Lærebogen S. 5).

² Foran Ord, der begynder med o eller ho, bruges ú; f. Eks. diez ú once.

despecho de que, no obstante que, sin embargo que (trods); con todo que (selv om); por . . . que (hvor . . . end).

c. Henfigtskonjunktioner: Para que, por que (for at), no sea que (for at ikke).

d. Betingelseskonjunktioner: Si (dersom), por si (acaso), caso que (i det Tilfælde at); con que, con tal que (under den Betingelse at); dado que (forudsat at).

e. Følgekconjunktioner: De modo (manera, suerte) que (saa at).

§ 39.

III. Præpositioner.

1) Enfelte: á (til), ante (foran, i Nærværelse af), bajo (under), con (med), conforme (i Overensstemmelse med), contra (mod), de (af, fra), desde (siden), durante (medens), en (i), entre (mellem, iblandt), hacia (mod, henimod), hasta (indtil), para (for, til), por (ved, af), según (ifølge), sin (uden), sobre (over), tras (bag, efter, hinsides).

2) Sammenfattede: antes de (før), debajo de (under), delante de (foran, i Nærværelse af), dentro de (inden, indenfor), despues de (efter), encima de (over), fuera de (uden, udenfor), junto á (ved Siden af), á causa de (paa Grund af), á pesar de (trods), en lugar de (istedetfor), al rededor de (omkring), osv., osv.

§ 40.

IV. Interjektioner.

Ah; oh; calle (jisse noget); toma (ej; se, se); caramba, cáspita, diantre, cáscaras, chispas (for Boffer); Dios mío, Jesus, válgame Dios (aaah, min Gud); bravo; bueno, vaya (fortræffeligt); ojalá (gid det var saa vel); haga Dios, plegue á Dios, quiera Dios (Gud give); chito, callar, silencio, punto en boca (hys); favor (til Hjælp); despacio (saa sagte), osv.

Tredje Afsnit.

Sætningslære.

Første Kapitel.

Artiklerne.

Den bestemte Artikel anvendes:

§ 41.

1) Ved Substantiver foran en Genitiv, ved Stofnavne, naar hele Arten betegnes, og undertiden ved Abstrakta: El jardín del mercader (Købmandens Have). El plomo es más pesado que la plata (Bly er tungere end Sølv). El valor y la disciplina (Tapperhed og Disciplin). Smlg. El sol y la luna (Sol og Måne).

2) Ved forskellige Tidsangivelser: A la una. Son las dos. El domingo pasado. Saldrá el martes que viene. A los pocos días (efter faa Dages Forløb). Llegado á los once años (da han var bleven 11 Aar gammel).

3) Ved Angivelse af legemlig Beskaffenhed efter *tener* eller *con*: Tiene los ojos negros y la boca pequeña (han har sorte Øjne og en lille Mund). Ella respondió con los ojos abajados (med nedslagne Øjne).

4) Efter *nosotros* og *vosotros*: Nosotros los artistas (vi Kunstnere). Vosotros los Españoles.

5) Ved Navne paa Sprog: Hablo el español. Lee y escribe el inglés. Dog siger man: Estos caballeros hablan italiano (staar nu for Øjeblikket og taler italiensk).

6) Ved Titler og lign.: El emperador Carlos. El conde de Reus. La señorita hermana de V. (deres Frosen Søster). Dog ikke foran Don, Doña og i Tilstale: Don Juan (men el señor Don Luis B.). No, señor conde.

7) Ved Navne paa Bjerge og Floder: El Etna; el Ebro. Tilføjede ved Navne paa enkelte (især fjernere liggende) Lande og Byer: El Perú. El Brasil. El Japón. El Tyrol. El Cairo. La Suiza. La China. La Habana. La Meca. La Coruña. Artiklen bruges altid ved Benaævnelser, der oprindeligt er Fællesnavne: Los Estados Unidos. Los Países Bajos. El Ecuador.

8) I endel Talemaader: Dar los buenos días, las buenas tardes, las buenas noches; dar las gracias (takke); dar el pésame (udtrykke sin Beslagelse); dar el parabien (ønske tillykke); dar las Pascuas (ønske glædelig Fæst).

9) Om Artikel ved Infinitiv se § 61, ved todo se § 43.

§ 42. Artikel sættes ikke:

1) I Apposition: Calderón, poeta dramático. Londres, capital de Inglaterra.

Artikel maa dog tilføjes ved en Superlativ og i enkelte andre Tilfælde: Calderón, el más famoso poeta de España. El valor y la disciplina, las dos principales virtudes del soldado.

2) Ved Navne paa Personer, Lande, Der, Byer og Maaneder, naar de staar uden Attribut: Juan (men el valiente Juan). Italia (men la bella Italia). A diez de Enero. — Dog siges: He comprado el Calderón (o: C.'s Bærker). Era el Cicerón de su siglo (den mest veltalende i sit Aarhundrede) o. lign. Mærk Sammensætninger med *san(to)* uden Art., San Juan.

Ann. Ved Landes Navne er Artiklens Anvendelse vakkende; man siger saaledes: Hablamos de la América, men: mi hermano partirá para América. Efter Præp. de sættes ingen Artikel, ved Regenters Navne og ved Angivelse af et Produkts Hjemstavn: El granduque de Toscana. Los vinos de Hungría (ungarske Vine). Men: Los límites de la Francia. La pobreza de la Grecia.

3) Ved Angivelse af en ubestemt Mængde: Tengo dinero. Tengo amigos. Vinieron soldados. I saadanne Tilfælde kan ogsaa tilføjes alguno eller uno.

4) Ved Prædikatobjektet efter Verber, der betyder være, synes, blive, gøre til, osv. (ser, parecer, ponerse, hacerse, meterse, volverse, nacer, salir, elegir, osv.): Es buen músico. Pasa por hábil médico. Lo creían traidor (man ansaa ham for en Forræder). El rey le nombró gobernador. Artifel maa dog anvendes i en Forbindelse som: Es un oficial de mucho mérito. Mærk Forfællen imellem: Es bobo (han er dum) og es un bobo (han er en Dumrian); altsaa Artifel for at skælnæ Substantivet fra Adjektivet.

5) Ved otro. *tal, semejante, igual, medio, cierto, tan(to), tamaño og numero, parte, porción, multitud, cantidad, cuarto* i nogle Tilfælde: Otro libro. Otra vez (en anden Gang). Tal obra. Alarcón no sabía una ni otra lengua. Perdió gran parte de su caudal (en stor Del af sin Formue). Tan noble esfuerzo (en saa ædel Bestræbelse).

6) I forskellige nægtende, spørgende og tvivlende Sætninger: ¿No hay buena fonda (godt Hotel) en esta ciudad? Dudo que haya buena fonda en esta ciudad.

7) I en Mængde staaende Udtryk som tener sed, tener hambre; tener intención de, tener costumbre de (have den Vane at); caer en manos de (falde i Hænderne paa); echar por tierra (kaste til Jorden); á ley de Castilla (efter spanisk Lov); en casa de mi tío; á mediados, principios, fines de julio (i Midten, Begyndelsen, Slutningen af Juli); á boca del invierno (ved Vinterens Begyndelse); á orillas del agua (ved Vandets Bred) o. a.

Endel Talemaader forandrer Betydning, efter som Artikklen anvendes eller ikke: Hacer la cama (rede Seng); hacer cama (holde Sengen). Estar en la cama (at ligge i Sengen); estar en cama (være sengeliggende, syg). Dar el alma (at opgive Aanden); dar alma (give Liv). Tener mala la lengua (have en daarlig Tunge); tener mala lengua (have en ond Tunge). Dar la razón (give Ret); dar razón (give Oplysning). Smålg. toda la casa (hele Huset) og toda casa (ethvert Hus). Se § 56, 2 og 3.

Den bestemte Art. behøver ikke at gjentages ved flere ind- § 44.
byrdes forbundne Substantiver, selv om disse har forskjelligt Køn

og Tal, naar der er Overensstemmelse i Betydning: El dolor y lágrimas. El interés y emoción del público. Men: Los cristianos y los moros.

Andet Kapitel.

Substantiver og Adjektiver.

§ 45. Substantiverne bøjes i Tal og hyppigt i Køn. *Rafus* findes iffe. Substantivets Forhold i Sætningen angives (udenfor Subjektsfunktionen) ved Præpositioner: Ejeforholdet (Genitiv) ved *de*: El palacio del rey. Genjynsforholdet (Dativ) ved *á*: Me recomendó al extranjero; samme Præposition anvendes ogsaa til at udtrykke Genstandsforholdet, saafremt Objektet betegner et levende Væsen, en personificeret Genstand eller Navnet paa en By eller et Land (uden Artikel); i andre Tilfælde benyttes ingen Præposition. He visto al rey y á la reyna. Conozco á tu suegro. Los desdena á todos (han foragter dem alle). Conócete á tí mismo. Ganaron á Granada (de erobrede Granada). Amamos á la patria.

Som transitivt Verbum betragtes *hé aquí*, f. Eks. *hé aquí á nuestro héroe* (se der er vor Helt).

§ 46. I nogle jæregne Tilfælde anvendes iffe *á* ved Objektet:

1) Naar der i samme Sætning findes en Dativ eller blot et Ord styret af *á*: Prefiero tu hermano á tu primo. Me recomendó el extranjero. Dió á luz un niño muerto.

2) Efter *tener* og Verber, der betegner at gøre til, udnævne, anse for, osv.: Tengo un buen amigo. Hicieron á Napoleón emperador. Nos llama perros (han kalder os for Hunde). Smg. Tenía por ayo á un francés.

3) Naar Objektet er et Fællesnavn uden Bestemmelsesord: Honrarás padre y madre (men honra al padre y al madre).

4) Naar Objektet begynder med *á*: Mira aquella señora (dog beholdes *á* ved Egennavne: Vió á Antonio).

§ 47. Nogle Verber skifter Betydning efter som *á* tilføjes eller undelades: Perder á (ødelægge), perder (miste). Querer á (holde

af), querer (ville, ville have). Robar á (bestjæle), robar (stjæle). Buscar á (søge at forskaffe sig), buscar (lede efter). Dejar á (forlade), dejar (efterlade). Eksempler findes i min Lærebog S. 63 (Stykke 45).

Substantiverede Adjektiver forlanger Artiklen i Intetkøn, hvis § 48. de har neutral og abstrakt Betydning: Lo bueno (det gode), lo más (det meste), lo crítico de la situación (det kritiske i Situationen), ellers ikke: El pobre; la vieja. Dog siges el todo (det hele), el negro (det sorte), og enkelte andre.

I mange Tilfælde gengives danske Adjektiver ved forskellige § 49. Omjævnninger: Los vinos de España (spanske Vine). El embajador de Rusia (den russiske Gesandt). La distinción de sus modales (hendes fine Manerer). A pesar de lo avanzado de la hora (trods den fremrykkede Tid). Un exministro (en forhenværende Minister). Om Afledningsendelsernes Betydning se § 20.

Undertiden anvendes Adjektiver, hvor man efter dansk Sprog § 50. brug vilde vente et Adverbium. Manolita andaba ligera (M. gik raft). Hablemos claros (lad os tale rent ud). Las mismas criadas (endogaa Tjenestepigerne). Mis primas vinieron las primeras (mine Kusiner kom først). Vender cara la vida (selge Livet dyrt). Anda malo (han har det daarligt); andan malos.

Tredje Kapitel.

Pronominer.

I. Personlige Pronominer.

1) Som Subjekt udelades de i Almindelighed: Tengo (jeg § 51. har). Ambos tenemos compasión de tu amigo (vi har begge Medlidenskab med din Ven). Todos lo sabéis (I ved det alle). Los viejos sentimos crecer la hierba (vi gamle kan mærke Græsset gro). Los hombres somos osv. (vi Mennesker er osv.).

Undertiden maa de tilføjes for Tydelighedens Skyld eller for at fremhæve en Mod sætning: Él rie, ella llora (han ler, hun græder). Ved Imperativ kan de tilføjes: Págame tú lo que me debes.

2) Foran en relativ Sætning og ved Talord erstattes de pers. Pron. af det demonstrative Pronomen *el (la, lo, los, las)*: *El que tengo tanta paciencia como V. (jeg, der er lige saa taalmodig som De). Todos los que formamos la nación española (alle vi, der udgør den spanske Nation). Ayúdanos á los dos (hjælp os begge). Cada uno de los tres ha de pagar, si queréis entrar (enhver af jer tre maa betale, hvis I vil ind).*

3) De ubetonedede Former staar altid i umiddelbar Forbindelse med et Verbum; de betonedede bruges i Afhængighedsformerne, kun styret af en Præposition: *Le he visto (jeg har set ham). Le he respondido á él (jeg svarede ham). Vine á él (jeg kom til ham). Créeme á mí (tro mig). A tí solo te quiero hablar (jeg ønsker at tale med dig alene).*

4) De pers. Pron. bruges vidende tilbage paa et Substantiv, hvor man paa Dansk vilde bruge „noget“: *Abre la(s) ventana(s), si la(s) hay (aabn Vinduet [Vinduerne], hvis der er noget [nogle]).*

5) De ubetonedede Former af de pers. Pron. bruges pleonastisk som foreløbigt Objekt eller gentagende et Objekt, der staar foran Verbet: *¿Qué se le ofrece á V.? (Hvad ønsker De?) Le pido á V. mil perdones. Aquel invierno lo pasé á Granada. Eso ya lo sabía yo (det vidste jeg allerede). A Gabriel le sucedía así (saaledes gik det G.). Todo lo vence el amor (Kærligheden overvinder alt). Tu lo sabes todo. A mí me parece (det forekommer mig).*

Paa lignende Maade skal et substantivisk Objekt gentages ved et Pronomen ved hvert enkelt af de styrende Verber: *No quiero ni comprar esta casa ni alquilarla (jeg ønsker hverken at købe eller leje dette Hus).*

6) *Lo* anvendes prædikativt vidende tilbage paa et Adjektiv eller Substantiv uden Artikel: *Ciertos como lo estamos (sikkert som vi er).*

7) Neutralt anvendes i enkelte Talemaader foruden *lo* tilfælde *la, las*: *Pasarlo (leve). Haberselas con alguno (at have at gøre med en). Tomarla con alguno (være vred paa en). Pagarla (betale det). Hacerla buena (komme net afsted). Tomarla despacio (tage det med Ro). Guardarsela á uno (gemme paa Nag*

til en). El que la hace, la paga (Lige for lige). Quien no la corre de jóven, la corre de viejo.

II. Possessive Pronominer.

§ 52.

1) De ubetonedede Former anvendes kun umiddelbart foran Substantivet. De betonedede sættes efter Substantivet eller staar alene: Mi querido padre. Querido padre mío. Mi amigo. Un amigo mío. Por fortuna suya (til Held for ham). Un amor como el nuestro (en Kærlighed som vor).

2) Det ubetonedede Pronomen behøver kun at gentages foran Ord af hel modsat Betydning: Quiero vender mi coche y caballos. Su valor y fuerzas. Su padre y madre han salido. Men: Mis amigos y mis enemigos. Mi tía y mi suegra.

3) For Tydelighedens Skyld kan til *su* føjes Genitiv af det personlige Pronomen: Su cuarto de él (hans Bærelse). Su cuarto de ella (hendes Bærelse). I Tilstale kan anvendes baade *su* og de V.: Su sombrero de V. (ogsaa blot el sombrero de V.).

4) Ved Legemsdele og Betslædningsgenstande benyttes i Almindelighed ikke et possessivt Pronomen (saaledes som paa Dansk), men den bestemte Artikel og det personlige Pron. i Dativ: Se quitó los guantes (han trak sine Handsker af). Yo le estreché la mano (jeg trykkede hans Haand). Andre Eksempler findes i min Lærebog S. 35 (St. 22).

5) Foruden den almindelige subjektive Betydning kan de possj. Pron. ogsaa undertiden anvendes med objektiv Betydning: Tu luto (Sorg over Dig). Por gloria nuestra (til Ære for os).

III. Demonstrative Pronominer.

§ 53.

1) *Este* bruges om hvad der er nær den Talende, *ese* om hvad der er nær den Tilstalte, *aquel* om hvad der er dem begge fjært. *Aquel* bruges tillige substantivisk efter de og foran que og cuyo: Este hombre (denne Mand). Venga esa mano; déme V. esa mano (ræk mig Haanden). Aquel momento (hint Øjeblik). En esta ciudad (her i Byen). Su delito es de aquellos (eller los) que nunca perdonan las leyes (hans Forbrydelse hører til dem,

som Lovene aldrig tilgiver). A pesar de eso (tiltrods herfor). Con todo eso. A eso de las cinco (omkring, paa det Lag Kl. 5).

2) De demonstrative Pron. *ese, este* retter sig i Køn og Tal efter et substantivist Prædikat: *Esas son sus hermanas* (det er hans Søstre). *¿Es este su sombrero?* (Er det Deres Hat?) *Esa es cuestión aparte* (det er et Spørgsmaal for sig).

Undertiden, især naar Pronominet henføres paa noget foregaaende, bruges *Neutrum*: *Eso es increíble* (det er utroligt). *Eso es una maravilla* (det er et Vidunder, vidunderligt).

3) Anvendelsen af *el*, der ligesom den bestemte Artikel kan jammentræffes med *de* og *á*, fremgaar af følgende Eksempler: *Prefero este jardín al que tenía* (jeg foretrækker denne Have for den, jeg havde). *Salvó mi vida y la de mi amigo*. *Yo hablo de lo que quiero*. *Qué horas tan dulces son las que siguen á una comida de amigos* (hvor behagelige er iffe de Timer, der følger efter en Vennemiddag).

4) Særskilt maa mærkes Anvendelsen af *lo* for at angive Graden: *He visto lo que V. la quiere* (jeg har set, hvormegat De holder af hende). *En eso se conoce lo tontos que sois* (deraf ser man, hvor dumme I er). *Quejose de lo tristemente que vivía en aquel lugar* (han flagede over, hvor bedrøveligt han levede der). *Le dijo todo lo rico que era*. *Sé lo complaciente que es V.* (jeg ved, hvor imødekommende De er).

§ 54.

IV. Relative Pronominer.

1) *Que* og *cual* bruges baade om Personer og Ting; *el* anvendes især, naar der henvises til fjærnere Sætningsled, og det kræver altid Komma foran sig: *Mi amigo que murió* (min Ven, der døde). *La hija de mi amigo, la cual está enferma, irá á los baños* (min Vens Datter, som er syg, vil tage til et Bad).

2) *Quien* bruges ofte i Betydning *el que* eller *álguien* (ogsaa *nadie*): *Quien así lo crea, se engaña* (den, som tror det, tager fejl). *No tendré quien me asista* (jeg vil iffe faa nogen til at hjælpe mig).

3) Styret af Præposition bruges *el* *cual*, *quien* og *el*

que, sjældnere que (kun om Ting): Encontré al hijo de aquella mujer á la cual (á la que) yo conozco (jeg mødte Sønnen af den Dame, som jeg kender). Vi al hombre de quien me habían hablado (jeg saa den Mand, som man havde talt til mig om). Vi la casa de que habían hablado (jeg saa Huset, som man havde talt om). Diez días, al cabo de los cuales etc. (ti Dage, efter Forløbet af hvilke osv.). De lo cual resulta que etc. (af hvilket det fremgaar, at osv.).

V. Spørgende Pronominer.

§ 55.

Deres Anvendelse ses af følgende Eksempler: ¿Qué hora es? ¿Quién va allá? (Hvem der?) ¿Cuál es el motivo de su huida? ¿A cuál de mis amigos has visto? (Hvilken af mine Venner har Du besøgt?) ¿Cuyo sombrero es ese? ¿Cuyo es ese sombrero? ¿Qué habéis hecho? Smlg. Lærebogen S. 38—39.

VI. Ubestemte Pronominer.

§ 56.

1) *Alguien, alguno, algo* og *nadie, ninguno, nada*. Disse Pronominers Anvendelse vil fremgaa af de følgende Eksempler; man mærke blot, at *alguien* og *nadie* aldrig efterfølges af Præpositionen *de*.

a. ¿Ha venido alguien? (Har der været nogen?) *Algún* rey (en eller anden Konge). Tiene *algún* dinero (han har nogle Penge). ¿Tienes vino? — Tengo *alguno*? (Har Du Vin? — Ja jeg har.) Algunos de sus amigos (nogle af hans Venner). ¿Hay algo de nuevo? (Er der noget nyt?). Algo más (lidt mere).

b. *Nadie* lo sabe (ingen ved det). ¿No ha venido *nadie*? (Er der ikke kommen nogen?) *Ninguno* lo cree (ingen tror det). No quería hablar con *ninguno* de sus amigos. No comió *nada* (han spiste Ingenting). *Nada* malo.

c. *Alguno* kan anvendes med nægtende Betydning, naar det staar efter Substantivet: Esa carta no es de importancia *alguna* (dette Brev er ikke af nogen Betydning). Sin efecto *alguno* = sin *ningún* efecto (uden nogen Virkning).

2) *Todo* (af, hel) kræver den bestemte Artikel eller et possessivt Pronomen efter sig: Toda la ciudad. Todos los soldados. Todo

mi dinero. I enkelte Forbindelser mangler dog Artiklen, f. Eks.: En (por) todas partes (overalt). Todo Madrid og fl.

3) *Todo* (enhver) efterfølges aldrig af Artikel: Toda ciudad (enhver By o: alle Byer). Enhver (hver enkelt) gengives ellers med det ubøjelige *cada*: Cada día (hver Dag). Cada tres años (hvert tredje Aar). Enhver — sin (distributiv) kan gengives med det nu noget sjældnere *sendos*: Estaban sentados los dos en sendos sillones (de to sad hver i sin Lænestol).

4) *Mismo* betyder samme og selv: Yo mismo (jeg selv). A ella misma (til hende selv). El mismo color (den samme Farve). Es lo mismo (det er det samme). Hoy mismo (endnu idag). Aquí mismo (her paa Stedet). Mærk: Las mismas mujeres [= hasta las mujeres] fueron matadas (selv Kvinderne blev dræbte).

5) *Quienquiera* og *cualquiera* er ubestemte (relative) Pronominer: Quienquiera que seas (hvem, Du end er). Cualquiera tiempo que haga he de salir (hvorledes Vejret end er, maa jeg afsted).

6) Et Pronomen svarende til det danske man findes ikke; det erstattes paa forskellige Maader, f. Eks. ved *uno* (*una*): Uno no está siempre contento (man er ikke altid tilfreds). Ved *alguno* -a, *alguien* især i Spørge- og Betingelsessætninger: Si alguien pregunta por mí (hvis man spørger efter mig). Ved *hombre* eller *gente*: Que digan las gentes lo que quieran (lad Folk sige, hvad de vil). Ved første eller tredje Person Flertal: No siempre somos dueños de nuestras acciones (man er ikke altid Herre over sine Handlinger). Ved Anvendelse af refleksiv Form: Se habla de paz (man taler om Fred). Se admiran sus talentos (man beundrer hans Talenter). Se conoce al verdadero amigo en la necesidad (i Nøden kender man den sande Ven).

7) *Otro* staar som Regel uden Artikel; se § 42, 5 og min Lærebog S. 40 (St. 27). I Betydning „hin“ kræves dog Artikel: Como dijo el otro sabio (som hin Bismand sagde). El otro día (forleden Dag; men otro día, en anden Dag). Mærk: de cuando en cuando eller de vez en cuando (fra Tid til anden).

Fjerde Kapitel.

Talordene.

§ 57.

Grundtaal anvendes i følgende Tilfælde, hvor dansk Sprogbrug fordrer Ordenstal:

1) Ved Angivelse af Datum: El tres (á tres) de mayo. Tenemos hoy el día veinte y cinco de abril de 1889. Ved den første bruges dog Ordenstal: El primero de julio.

2) Ved Regentnavne ved Tal over 10: Carlos doce, Luis catorce. Derimod Felipe segundo, Carlos cuarto, Fernando sétimo. (Naar *Don* tilføjes, kræves Artikel: El rey Don Carlos el tercero.)

3) Ved Citater over duodécimo: Canto treinta y cinco. Estrofa setenta y seis. Capítulo cuarenta y dos. Men el segundo capítulo, osv.

Femte Kapitel.

Verberne.

§ 58.

1) Istedetfor Passiv anvendes ofte den refleksive Form (smkn. § 34, 7): Ese cuadro no se vende. Oyóse un tiro (der høstes et Skud). Este palacio se edificó por un arquitecto dinamarqués (dette Slot blev bygget af en dansk Arkitekt).

2) Ved upersonlige Verber oversættes aldrig det danske det: Graniza (det hagler). Desehiela (det tøer). Relampaguea (det lynner). Parece (det synes). Me admira (det undrer mig; ogsaa me admiro). Hace oscuro (det er mørkt).

Verbet *llover* kan i overført Betydning anvendes personligt: Llovían palos sobre nosotros (det regnede med Stokkeslag ned over os).

3) Forskellige upersonlige Sætninger, der paa dansk indledes med „der“, gøres hyppig personlige paa spansk: Si algo no comprendes (hvis der er noget, du ikke forstaar). Si alguien viene (hvis der kommer nogen).

I. Tidernes Anvendelse.

§ 59.

A. Indikativs Tider.

1) *Presente* anvendes sjældnere for den fremtidige Handling, altsaa siges: Vendré dentro de tres meses (jeg kommer om et Fjerdingaar). Creo que vendrá (jeg tror, at han kommer). Ved det umiddelbart forestaaende er dog presente tilladeligt: Vuelvo (eller volveré) mañana.

Presente kan ogsaa anvendes i Forbindelse med *hace* for at betegne en Tilstand, der har været og endnu varer: Hace un año que vivo aquí (jeg har boet her i et Aar). Hace muchos años que yo no frecuento esta casa (det er mange Aar siden, at jeg er kommen i dette Hus).

2) *Imperfecto* udtrykker den gentagne Handling, den ufuldendte (endnu varende) Handling og Tilstanden; denne Tid bruges derfor gerne i Beskrivelser: Cuando estaba en París, iba cada día al teatro (da jeg var i Paris, gik jeg hver Dag i Teatret). Moría (han laa for Døden). Él no tenía amigos (han havde ingen Venner). La tarde era tranquila (Aftenen var stille). Ya dormía (han laa allerede og sov).

Imp. anvendes ofte, om hvad der i Fortiden fremstilles som havende været og endnu varende: Gil llevaba dos años de zapatero (G. havde dengang været Skomager i to Aar). La languidez que sufría hacía algunos años (den Svaghed, hun i nogle Aar havde lidt af).

3) *Definido* bruges for at udtrykke den enkelte Handling, den fuldendte Handling og den fremadskridende Handling: Como lo dijo lo hizo (som sagt saa gjort). Ayer ví al rey (igaar saa jeg Kongen). Cristóbal Colón descubrió á América el 14 de octubre de 1492 (Kristoffer Kolumbus opdagede Amerika). De pronto le ocurrió al autor la siguiente idea (pludselig fik Forfatteren følgende Ide). Perdió su dinero (han mistede sine Penge).

Til yderligere at oplyse Forfælleren mellem *definido* og *imperfecto* kan følgende Eksempler tjene: El amo me preguntó un día si estaba contento de él (Herren spurgte mig en Dag, om jeg var fornøjet med ham). Yo le llevaba diez años cuando

lo conocí (jeg var 10 Aar ældre end ham, da jeg gjorde hans Bekendtskab).

4) *Preterito indefinido* fremstiller en Handling som afsluttet i Mod sætning til den nuværende Tid (absolut Perfektum): Ha perdido todo su dinero (han har mistet alle sine Penge). Cristóbal Colón ha descubierto á América (R. R. har opdaget Amerika). Smlg. Le he visto (jeg saa ham) esta mañana.

5) *Preterito anterior* (og *definido*) anvendes hyppig efter Tidskonjunktioner som luego que, así que, despues que, como, cuando, no bien, apenas: Luego que se hubo apeado del caballo (saa snart han var kommet af Hesten). Cuando hubo llegado á Paris (da han var kommet til Paris). Apenas hubo (había) leído la carta (neppe havde han læst Brevet).

6) *Futuro* bruges undertiden for at udtrykke en Sandsynlighed: Estará enfermo, pues no me escribe (han er vist syg, siden han ikke skriver til mig). Smlg. § 65, 2.

7) *Condicional* anvendes, foruden om hvad der var tilkomende i Fortiden, tillige om, hvad der under visse Betingelser vilde finde Sted (hypotetiske Sætninger), og angiver ogsaa det formodede, det omtrentlige: Dijo que vendría, si tenía tiempo (han sagde, at han vilde komme, hvis han fik Tid). Le quedaria muy obligado (jeg vilde være Dem meget for bunden). Qué feliz seria yo aquí (hvor lykkelig vilde jeg ikke være her). Serian las once cuando llegámos (Kloffen kunde vel være 11, da vi kom).

B. Konjunktivs Tider.

§ 60.

1) *Presente* anvendes med Betydning af Nutid og Fremtid: No digo que tenga V. la culpa (jeg siger ikke, at De har Skylden). Le escribiré que venga (jeg vil skrive til ham, at han skal komme). Om det fremtidige kan ogsaa indenfor Genstandssætninger bruges futuro de subjuntivo og med større Eftertryk: Cueste lo que costare eller cueste (lad det koste, hvad det vil). Piense mi padre lo que pensare (lad min Fader tænke, hvad han vil).

2) *Imperfecto* og *pluscuamperfecto* anvendes efter en Hovedsætning, der indeholder et Verbum i Præteritum eller Conditional:

No creía que me pagase (jeg troede iffe, at han vilde betale mig). Yo no sabía que V. hubiese llegado ayer (jeg vidste iffe, at De var kommen igaar). Seria gran lástima que muriese (det vilde være stor Skade, om han døde).

For imperfecto de subjuntivo kan altid bruges condicional de subjuntivo: No creía que me pagara. ¡Ojalá fuera (fuese) cierto! (Gid det var sikkert!)

3) *Condicional de subjuntivo* bruges i Sætninger, der indeholder en Betingelse, en Indrømmelse, et Ønske, en besæden Dom, og kan desuden altid træde istedetfor imperfecto de subjuntivo og condicional de indicativo: Si tuvieran (tuviesen) más paciencia, vivieran más felices (hvis de var mer taalmodige, vilde de leve lykkeligere). Prometiérame el montes de oro, no lo haria (selv om han lovede mig Dynger af Guld, vilde jeg iffe gøre det). Ese mozo ganara (ganaria) más, si fuera (fuese) más aplicado (denne Tjener vilde fortjene mer, hvis han var flittigere). Quisiera (querría) hablarle (jeg vilde gerne tale med ham). Debiera (deberia) V. andar más atinado (De skulde gaa mere forsigtig).

Ann. Anvendelsen af condicional de subjuntivo med Betydning af pluscuamperfecto betegnes undertiden som gammeldags, men findes dog hos helt moderne Forfattere, f. Eks.: Lo bueno fué que se acostara creyendo tener mucho sueño, det bedste var, at han var gaaet i Seng, fordi han troede, at han var meget søvnig, (Pardo Bazán, La madre naturaleza II, 69). El hogar que perdiera al fallecer su madre, det Hjem, han havde mistet ved sin Moders Død (ib. I, 300).

II. Maadernes Anvendelse.

§ 61.

A. Infinitiv.

1) Enhver Infinitiv kan anvendes som Substantiv og kan forbindes med Artiklen, et demonstrativt Pronomen, et Adjectiv eller et Adverbium: El bailar (det at danse o: Dansen). Un obrar (en Handling). Este bailar tan gracioso. El mucho beber (den megen Drikken). El levantarse temprano (det at staa tidlig op). Artikel skal tilføjes, naar Infinitiv i Forbindelse med Præpositionen *a* repræsenterer en Tidskonjunktionsætning: Al ver esto (da jeg [du, han] saa dette).

2) Infinitiven kan ledsages af et Subjekt: Al entrar yo

en el vagón (da jeg traadte ind i Wagonen). Al dispuntar el día (da Dagen brød frem). Murió al concluirse la guerra (han døde, da Krigen sluttedes). Al despedirme de ella (da jeg tog Afsted med hende).

3) Infinitiv kan ledsages af et Objekt eller Prædikat: El leer buenos libros es instructivo (det at læse gode Bøger er lærerigt). Al ver todo esto no sé que pensar (naar jeg ser alt det, ved jeg ikke, hvad jeg skal tænke). El ser clérigo está bien para los pobretones. El verla tan triste.

4) Den substantiverede Infinitiv kan efterfølges af en Præposition: El acordarse de sus amigos (at tænke paa sine Venner). El insistir en tales condiciones (at fastholde saadanne Betingelser).

5) Aktiv Infinitiv anvendes undertiden med passiv Betydning: Le llevan á colgar [o: á ser colgado]. Cruzó heredades acabadas de segar la víspera (han gik over Marker, som man var blevet færdig med at slaa den foregaaende Aften). Las niñas están sin peinar [o: no han sido peinadas]. La muerte deja tu educación sin concluir (uafsluttet).

6) Infinitiv anvendes undertiden med imperativisk Betydning ved fortsatte Opfordringer: Restar 200 de 250 (træk 200 fra 250). Dirigirse para los pedidos á N. N. (man henvende sig osv.).

Infinitiv kan staa i Afhængighedsforhold til et andet § 62. Verbum, enten direkte eller ved en Præposition eller ved *que*.

1) Uden Præposition staar Infinitiv som Prædikatord, efter de fleste transitive Verber, efter servirse og dignarse og efter upersonlige Udtryk: Querer es poder (man kan, hvad man vil). Es mejor callar ahora (det er bedre at tie stille nu). Me seria fácil conquistar su corazón (det vilde være mig let at erobre hendes Hjerte). Excusado es decirle que mi casa y mi persona están á su disposición (det er overflødigt at sige Dem osv.). Decidí viajar (jeg bestemte mig til at rejse). Sírvase V. entrar (vær saa god at træde indenfor). Es menester vengarse (det er nødvendigt at hævne sig).

2) A anvendes efter Verber, der betegner en Bevægelse, en Stræben, -en Læren, en Begyndelse eller Vedbliven og lignende,

jom f. Efs. ir, enviar, llegar, pasar, salir, venir, volver, aspirar, probar, atreverse, convidar, aprender, enseñar, mostrar, comenar, empezar, principiar, darse, meterse, ponerse, echarse, romperse, resolverse, continuar: Voy á comprar unos libros. He vuelto á casarme (jeg har giftet mig igen). Aprendí á tocar la corneta (jeg lærte at spille paa Kornet). Rompió á llorar (han brast i Graad). El niño comienza á hablar. Continuó á trabajar (han vedblev at arbejde).

Desuden efter enkelte Adjektiver: Estan prestos á salir (de er parate til at gaa ud).

Ann. A med Infinitiv kan anvendes med Betydning af en Betingelsesjætning: A no haberle recibido el general entre sus brazos, hubiera caído (hvis ikke Generalen havde grebet ham i sine Arme, vilde han være faldet).

3) **Con** anvendes efter contentarse: Se contentó con privarle de la libertad (han nøjedes med at berøve ham Friheden).

Ann. Con ved Infinitiv kan staa i Stedet for et Gerundiv: Con declarar, se eximió del tormento (ved at tilstaa, slap han for Torturen). Undertiden repræsenterer det ogsaa en Indrømmelse (aunque): Con ser tan antiguo, le han postergado (skønt han er saa gammel, har man dog forbigaaet ham).

4) **De** anvendes efter acabar, cesar, deber, dejar, gustar, tentar, tratar, haber og efter mange refleksive Verber: El coronel acababa de llegar (Obersten var lige kommen). Deja de hablar (hør op med at tale). Debe de estar enfermo (han maa være syg). Pronto hemos de saberlo (vi skal snart faa det at vide). No gusta de trabajar (han har ikke lyst til at arbejde). Me alegro de ver á V. (det glæder mig at se Dem). Se corre de haberlo hecho (han ærgres sig over at have gjort det). Tillige efter Substantiver og nogle Adjektiver: Es deseoso de aprender (han er ivrig efter at lære). Tenía intención de marcharse (han havde isinde at gaa sin Vej).

5) **En** anvendes efter Verberne pensar, resolverse, ocuparse, matarse, esmerarse, recrearse, hacer bien (mal), tardar og enkelte andre. J. Efs.: Pienso en partir. Hace V. bien en vender su casa. El público tiene interés en leer nuestra noticia. No tardará en llegar (han kommer snart). Desuden

efter nogle Adjektiver: Era ducha en bailar (hun var flink til at danse).

6) **Para** anvendes for at betegne Hensigten og i Forbindelse med *estar* det umiddelbart forestaaende: Comemos para satisfacer el hambre (vi spise for at tilfredsstille vor Sult). Para servir á V. Está para llover (det bliver straks Regnvejr). Estoy para partir (jeg staar i Begreb med at rejse).

Det kan ogsaa bruges ved Sammenligning: Le conozco muy bien para creerle capaz de tal acción (jeg kender ham for godt til at tro ham istand til en saadan Handling).

7) **Por** anvendes efter Verberne acabar,¹ comenzar, empezar og efter estar, i Forbindelse med hvilket det betegner, hvad der skal gøres eller snart vil ske: Acabó por reirse (tilsidst lo han). La sala está por barrer (Bærelset skal fejes). Las uvas están por madurar (Druerne bliver snart modne). Estoy por pasearme por la mañana (jeg foretrækker at spadjere om Morgen).

8) Antes de (før), despues de (efter), hasta (indtil), á pesar de, sin embargo de (trods), sin, sobre kan ogsaa forbindes med Infinitiv.

Anm. Efter despues de anvendes ved en aktiv Infinitiv Præsens, og ved en passiv Inf. kan Hjælpeverbet udelades: Despues de comer (efter at have spist). Despues de (estar) despachados los cargamentos (efter at Ladningerne var udløst).

9) **Que** anvendes efter tener og haber: Tengo que hablarte (jeg har noget at tale med dig om). Mucho tenemos que andar (vi har en lang Vej at gaa). Hay que tener paciencia (man maa have Taalmodighed).

B. Gerundiv.

§ 63.

1) Gerundiv, der altid er uforandret, kan forbindes med *en* og betegner da et Tidss-, aldrig et Aarsagsforhold: En diciendo esto se despidió de nosotros (idet han sagde dette, tog han Afsked fra os).

2) Gerundiv anvendes i Forbindelse med estar, ir, andar,

¹ J Betydning af fr. finir par faire qch. (tilsidst at gøre noget).

continuar, seguir, proseguir, quedar for at betegne den værende Handling eller Tilstanden: Está lloviendo (det regner). Continúa lloviendo (det vedbliver at regne). Signió hablando (han blev ved med at tale).

3) Gerundiv anvendes for at betegne Maaden, Tiden, Grunden eller den ledsagende Omstændighed (paa Dansk vilde man i flere af disse Tilfælde bruge en Bifætning): Acudió corriendo (han kom ilende til). Estando comiendo oímos gritar al arma (medens vi sad og spiste, hørte vi, at der blev kaldt til Vaaben). Teniendo malo el pié no podía salir (da jeg havde ondt i Foden, kunde jeg ikke gaa ad). Los encontré jugando á los naipes (jeg traf dem ifærd med at spille Kort).

§ 64.

C. Participium.

1) Participiet er ubøjeligt i Forbindelse med *haber*: Las hemos alabado (vi har rost dem). I Forbindelse med *ser*, *estar* eller et stedfortrædende Verbum (se § 31, 1), retter det sig efter Subjektet i Køn og Tal: Los soldados están vencidos (Soldaterne er besejrede). Som attributivt Adjektiv retter det sig naturligvis efter sit Substantiv: Las tropas vencidas (de overbundne Tropper); en adjektivisk Anvendelse har Participiet ogsaa i Forbindelse med *tener*, *dejar*, *llevar*, *traer* (se § 31, 2), hvor det tilsyneladende retter sig efter Objektet: Tengo comprados dos libros [= tengo dos libros comprados].

2) Participiet kan i Forbindelse med et Substantiv anvendes absolut for at angive Tidsforhold og den ledsagende Omstændighed: Concluido este negocio, se despidió. En saadan absolut Konstruktion kan hyderligere styres af en Tidspræposition: Despues de hechas las paces (efter at Freden var sluttet). Antes de dada la orden (fjend Befalingen var givet). Smlg. § 62, 8, Anm.

§ 65.

D. Imperativ.

1) Med Imperativ kan kun udtrykkes positive Befalinger i 2den Person Ental og Flertal: Bebe, bebed. For 3die Person Ent. og 1ste og 3dje Person Flert. og for en negativ Befaling (Opfordring) bruges Konjunktiv: Beba, bebamos, beban; no bebas, no bebáis ojn. Smlg. § 51, 1, og Lærebogen S. 56.

2) En Befaling kan ogsaa undertiden udtrykkes ved Futurum eller Infinitiv: Honrarás padre y madre (ær din Fader og din Moder). Smlg. § 61, 6.

E. Konjunktiv. § 66.

§ Modfætning til Indikativ, der betegner det sikre og stedfindende, betegner Konjunktiv det usikre, formodede, ønskede, forventede, mulige, fortsagt det uvirkelige: Sé que tienes razón (jeg ved, at du har Ret). Puede ser que tengas razón (det kan være, at du har Ret). Konjunktiv findes (formelt) baade i Hoved- og Bifætninger. Smlg. de indl. Øvelser, Nr. 40—42.

I. Hovedfætninger.

1) For at udtrykke et Ønske, en Opfordring, en Indrømmelse § 67. o. lign.; hyppig i Forbindelse med *que*: Dios te guarde (Gud bevare dig). Quiera Dios (Gud give). ¡Viva España! Dispense V. (undskyld). Figúrese V (tænk Dem). Dicho sea entre nosotros. Que diga lo que sabe (lad ham sige, hvad han vil).

§ Ønskefætninger tilføjes som Regel *qué* eller *ojalá*: ¡Qué vuelva yo á verlo! (Gid jeg maa faa ham at se igen!) ¡Ojalá volviera! (Gid han vilde vende tilbage!) ¡Ojalá hubiera vuelto! (Gid han var vendt tilbage!)

2) Ved benægtende Imperativ (se § 65, 1).

II. Bifætninger.

1) § Genstandsfætninger, der indledes med *que*, *de que*, § 68. á *que*, hvis Hovedfætningen indeholder:

a) Udtryk for en Vilje eller Hensigt, Stræben, Ønske, Befaling, Tillabelse osv.: Quiero que tu padre lo sepa (jeg ønsker, at din Fader skal vide det). Cuida de que nadie nos interrumpa (sørg for, at ingen forstyrrer os). Dí que pongan la comida (sig, at man skal rette an). Permítame que te interrumpa (tillad mig at afbryde dig).

b) Udtryk for en Sindsstemning: Glæde, Sorg, Frygt, Haab, Forventning, Forundring, Beklagelse, Billigelse, Misbilligelse osv.: Celebro que tengamos el mismo gusto (det glæder mig, at vi har den samme Smag). Me alegro de que hayas venido

(jeg er glad over, at du er kommen). Temo que lo digas (jeg er bange for, at du skal sige det). Mi esposa era digna de que yo la hiciese feliz (min Hustru var værdig til, at jeg skulde gøre hende lykkelig).

c) Et Menings- eller Ytringsverbum med nægtende, spørgende eller tvivlende Betydning: No digo que tenga V. la culpa (jeg siger ikke, at det er Deres Skyld). No creía que me pagase (jeg troede ikke, at han vilde betale mig). Dudo que venga (jeg tvivler paa, at han kommer). Ignoro quien sea la dama (jeg ved ikke, hvem den Dame er). Se engaña V. si cree que yo le tema (De tager fejl, hvis De tror, jeg er bange for ham).

§ 69. 2) Efter samme Regler som Genstandsætninger behandles ogsaa de logiske Hovedsætninger, der følger efter upersonlige Udtryk: Es posible que vuelva mañana. Puede ser que él lo sepa. Bueno es que tú te distraigas. Es lástima que V. no haya sabido esto antes.

§ 70. 3) 3 relative Sætninger, som
a) Udtrykker en Egenstabs, der søges: Buscamos una compañía que nos guste (vi søger Selskab, som behager os). Necesito un consejo que me devuelva la tranquilidad (jeg trænger til et Raad, der kan tilbagegive mig min Ro).

b) Udtrykker en blot Antagelse, Mulighed: El que diga tal cosa (den, der kan sige noget saadant).

c) Indskrænker en nægtende eller spørgende Sætning: No hay pero que valga (her gælder intet men). ¿Hay alguien que lo dude? (Er der nogen, der tvivler derpaa?)

d) Indskrænker en Superlativ eller Ord med superlativ Betydning: Estos son los mejores libros que yo conozca (ogaa conozco). Haré todo cuanto pueda (jeg skal gøre, hvad jeg kan). Lo más temprano que puedas (jaa tidligt du kan). Haz todo lo que puedas.

§ 71. 4) 3 Konjunktionsætninger, saaledes i
a) Tidssætninger: Luego que venga, te lo diré (saasnart han kommer, skal jeg sige dig det). Esperamos hasta que venga. Saldré cuando haya acabado mi trabajo.

b) Hensigtsætninger (efter para que, a fin que, de que, porque o. a.: Le riño para que se enmiende (jæg skænder paa ham, for at han skal forbedre sig).

c) Følgesætninger, der tillige udtrykker en Hensigt: Haré de manera que merezca alabanza. Escribid de suerte que podamos leerlo.

d) Betingelsesætninger efter con tal que, con que (forudsat at); como, como que, siempre que (naar blot); á menos que, á no ser que (naar blot ikke); como si, cual si, caso que osv., og i hypotetiske Sætninger: Te perdono con tal que vayas (paa den Betingelse, at du gaar). Con que me pagase quedaria contento. Si V. viere mis amigos, dígaless etc. (hvis De ser mine Venner, saa sig dem osv.). Si hubiesemos sabido que etc. (hvis vi havde vidst, at osv.).

e) Indrømmelsesætninger: Quiero ir aunque llueva (jæg vil gaa, selv om det regner; men he venido aunque llueve). Por rico que sea (hvor rig han end er). Te lo diré aunque te sorprendas. En cuanto vea la firma de Usía (naar han blot ser Deres Underskrift).

f) Efter forskjellige andre Konjunktioner: Pasaron ocho días sin que volviese á verme.

Sjette Kapitel.

Uforanderlige Ord.

I. Adverbier.

1) I mange Tilfælde, hvor man paa dansk anvender et § 72. Adverbium, benyttes paa spansk en eller anden Omskrivning, hyppigt et Verbum:

Atter: No y reno (nej og atter nej).

Endelig: Llegó á ser general (endelig blev han General).

Først: Comenzó por escribir una carta (han skrev først et Brev).

Igen: se paany.

Lige: se nyliq.

Nylig: El coronel que acababa de llegar (Obersten, der

lige var kommen). Acababa de cumplir quince años cuando murió su padre (han var lige fyldt 15 Aar, da hans Fader døde). El drama que acabamos de referir (Dramaet, som vi nylig har fortalt).

Omtrent: Quien la hubiese visto cosa de diez años antes, no la conoceria ahora (hvem, der havde seet hende for omtrent 10 Aar siden, vilde ikke have genkendt hende nu). A eso de las tres (omtrent Klokker 3).

Paany: El hombre volvió á saludar (Manden hilste paany). Volví á encontrarla (jeg mødte hende igen). ¿Volveremos á vernos? (Skal vi ses igen?)

Strafs: No tardaré en volver (jeg skal strafs komme igen). No puede tardar en venir (han maa komme snart). Lo que vais á oír (hvad I strafs skal saa at høre). Estoy para marcharme (jeg skal strafs gaa).

Tilfjeldt: Acabó por reirse (tilfjeldt lo han).

2) Gradsadverbier: Mucho, tanto, cuanto (cuánto) anvendes ved Verber og Comparativer; i andre Tilfælde bruges *muy, tan, cuan (cuán)*: Lo amo mucho. No puedo correr tanto. Mucho más. Tanto mejor. Muy bien. Los zapatos son muy anchos (altfor vide). Un día tan bello. ¡Cuán torpe eres!

3) Sammenligningsadverbier:

a) Samme Grad: Es así (tan) docto como hábil. Baila tan elegantemente como su hermana. Trabaja tanto como sus amigos. Tienes tantos bienes cuantos necesitas.

b) Højere (eller lavere) Grad: Es más (menos) docto que hábil. Cayeron más de tres mil soldados. Tiene más libros de los que necesita. Es más docto de lo que muchos creen. Necesito más de ocho varas; (men i nægtende Sætninger bruges *que*: No necesito más que ocho varas). Cuanto más tiene el avaro, más quiere tener.

4) Benægtelsesadverbier:

a) No maa tilføjes i Sætninger, hvor ninguno, nada, nadie, nunca, jamas, ni, tampoco, siquiera (ikke engang) staar efter Verbet: No hay ninguno. No se dice nada. El no acudió tampoco (han som heller ikke til). Yo no tuve siquiera aliento

para levantar la vista (jeg havde ikke engang Kraft til at hæve Hovedet). No lo ví nunca. Men: Ninguno ha venido. Él tampoco acudió. Yo siquiera tuve ojo.

b) No kan tilføjes i andet Sammenligningsled efter en positiv Sætning: La vida campesina me gusta más que no todas las grandezas de la ciudad.

c) No tilføjes efter por poco, faltar poco, estar en poco; Faltó poco por que no cayera en el pozo (der manglede kun lidt i, at han faldt i Brønden).

d) No udelades, hvis Sætningen indledes med et forstærkende Udtryk (hyppigt med *todo*): En toda mi vida hice versos (aldrig i mit Liv har jeg skrevet Vers). En mi vida le he visto.

e) No kan følges af en afhængig Sætning: No que es tan fácil como piensas.

5) Bekræftelsesadverbier:

a) *Sí*, anvendt i indirekte Tale, kræver *que* foran sig: Digo (pienso, aseguro) que sí. Verdad que sí.

b) *Sí* kan efterfølges af en afhængig Sætning: ¿Qué te importa eso? — Sí que me importa.

II. Konjunktioner.

§ 73.

1) Mange af de underordnende Konjunktioner kræver Konjunktiv efter sig; se herom § 71. Foran den afhængige Sætning kan undertiden Konjunktionen *que* udelades; se herom § 83, 4.

2) I mange Tilfælde, hvor man paa dansk bruger Konjunktionsætninger, kræver spansk Sprogbrug et andet Udtryk. Nærmere Regler herom kan ikke gives; kun Øvelsen og Øret kan her lede til det rette Udtryk. Som Eksempler anføres:

a) Afhængig Spørgesætning: No sabe cuál partido tomar (han ved ikke, hvilket Parti han skal tage). Pedí prestados los anteojos (jeg bad, om jeg maatte laane Rifferten).

b) Tidsbiføjetning: El hogar que perdiera al fallecer su madre (da hans Moder døde). Al poco tiempo de tratar á una persona se creía autorizado v. j. v. (naar han i nogen Tid havde omgaaedes et Menneſte). No bien ha reunido un poco de dinero ha comprado caballo (ikke saasnart har han faaet sig nogle Penge, førend han har anſkaffet sig Hest). Smlg. § 61, 1.

c) Indrømmelsesætning: Según la agitación, no por repri-
mida menos honda, que se observaba en su rostro (efter den Ophidselse,
der faaes paa hans Ansigt, og som ikke var mindre dyb, skønt den blev
betvunget).

d) Betingelsesætning kan udtrykkes ved Infinitiv med á; se
§ 62, 2.

§ 74.

III. Præpositioner.

1) Præpositionerne kan styre et enkelt Ord eller en hel Sæt-
ning: Pienso en lo venidero (jeg tænker paa Fremtiden). Pienso
en si la vieja me habria visto (jeg tænker paa, om den gamle
Kone skulde have set mig). Un calderetilla con agua por si
acostumbraba afeitarse (en lille Staal med Vand for det Til-
fældes Skyld, at han maaske plejede at barbere sig).

2) Forskellige Verber kræver Præpositioner paa dansk, men
ikke paa spansk; f. Eks.: Renunciar una cosa (give Afkald paa
en Ting). Consentir una cosa (gaa ind paa noget). Agradecer
una benevolencia (takke for en Velvilje). Padecer un dolor (lide
af en Smærte). Subir una escalera (gaa op ad en Trappe).
Ambicionar una cosa (stræbe efter noget). Extrañar una cosa
(undre sig over noget). Ostentar una cosa (prale med noget).
Persuadir á uno una cosa (overtale en til noget). Impedir á
uno una cosa (forhindre en fra noget) osv. osv. Eksempler findes
i Lærebogen S. 67, øverst.

§ 75.

Om Brugen af de enkelte Præpositioner (smlg. § 39) mærkes
følgende:

1) **Á** betegner Retning henimod, Sted, Tid og Raade:
Á Madrid (til M.); á la puerta (til, ved Døren); á las nueve
(kl. 9); dos veces al día (to Gange om Dagen); á tres de
mayo (den 3dje M.); al anoecer (ved Nattens Frembrud); á
caballo (til Hest); á duras penas (med Nød og neppe); á la
francesa (paa fransk Vis); á cierra ojos (iblinde).

Á anvendes efter forskellige Adjektiver: Sordo á todos los
avisos (døv for alle Raad). Ingrato á alguno (utaknemmelig
mod en). Insensible á aplauso (ufølsom for Bifald). Fiel (tro-
fast) á sus amigos.

Á anvendes efter forskellige Substantiver: Temor á la

muerte (Frygt for Døden). Amor á la vida. Respeto á las leyes. Odio á las modas.

Á anvendes ved forskjellige Verber: Saber á miel (image af Honning). Oler á vino (lugte af Vin). Faltar á su palabra (spigte sit Ord). Jugar al billar, á los naipes, á la gallina ciega (spille Billard, Kort; lege Blindebue); men jugar una partida de ajedrez (spille et Parti Skak). Smilg. tocar el violín, el piano.

Á anvendes desuden ved det direkte Objekt, se §§ 45, 46, og ved Infinitiv se § 62, 2.

2) **Con** betegner Ledfølge og Middel: Vino con su padre. Comer con un tenedor (spise med en Gaffel). Comer pan con (til) su sopa. Herir con una espada. Mojado con lluvia (gennemblødt af Regn). Con una condición.

Con anvendes ved mange Adjektiver: Cariñoso, afable con los niños (kærlig mod Børn); contento, resignado, conforme con su suerte, og ved enkelte Verber: Contar con (gøre Regning paa). Enojarse con (blive Uvenner med). Estar bien con uno. Sueña ya con (om) verle casado.

3) **De** betegner Retning fra, Aarsag, Stof, Maal, Ejendomsforhold, Artens Genitiv m. m. Vengo de Madrid, del jardín. Callarse de modestia (tie af Beskedenhed). Huir del enemigo (flygte for Fjenden). Mesa de piedra. Reloj de oro. Dos reales de más (to R. for meget). El jardín de Pedro. Un pedazo de pan. Una copa de vino. Endvidere i visse Appositionsforhold og adverbieelle Udtryk: La ciudad de Valencia. El reino de España. El juego de ajedrez. La pobrecita de mi madre. De día. De balde (forgæves). De una vez. De ningún modo. De memoria (udenad). Trabajar de carpintero (arbejde som Tømrer). Hacer de intérprete (tjene som Tolk). Vestirse de paisano (klæde sig som Bonde).

De anvendes efter forskellige Adjektiver: Sordo de un oído (døv paa det ene Øre). Alto de cuerpo. Blando de genio. Solícito de su salud (omhyggelig for sin Sundhed). Fertil de grano.

De anvendes ved forskellige Verber (især reflexive) og ved Passiv for at betegne den virkende Person: Entender de todo

(forstaa sig paa alt). Mudar de intento (stifte Hensigt). Alegrarse, maravillarse, resentirse de algo (glæde, undre, ærgre sig over noget). Es amado, aborrecido de todos.

Om *de* ved Infinitiv se § 62, 4.

4) **En** betegner Ophold paa et Sted (eller Retningen), og Tidsforhold: En Madrid. En España. En la calle (paa Gaden). En el campo, el monte, la escalera, el baile, el concierto, la silla, la mesa osv. Entrar en una casa. Caer en el agua. En el año de 1889. En el mes de enero. En el invierno. En mi ausencia. En daño suyo (til Skade for sig selv). En voz baja (med sagte Stemme).

En anvendes ved mange Adjektiver: Diestro en la esgrima (dygtig til Fægtning). Ducho en bailar. Afable en el trato (behagelig i Omgang).

En anvendes ved mange Verber: Emplearse, ocuparse (beskæftige sig med); pensar; confiar; creer; soñar; trabajar; tardar; gastar (el dinero en libros); negociar („gøre i“); convenir (blive enig om), m. fl.

Om *en* ved Infinitiv se § 62, 5.

5) **Para** (fransk pour) betegner Maal, Bestemmelse og Hensigt: Partir, salir para España. Embarcarse (indsæbe sig) para América. La carta es para tí. Viaja para su instrucción (han rejser for at lære). Para siempre. Es pequeño para (i Forhold til) su edad.

Om *para* ved Infinitiv se § 62, 6.

6) **Por** (fransk par) betegner en Bevægelses Retning (over, igennem), Tidsforhold, Marsjagsforhold osv.: Por la plaza, la calle, la puerta. Por todas partes. Echar por tierra. Asir por el brazo (gribe ved Armen). Por la noche no sale. Por el año de 1608. Dos mil reales por mes (om Maanedet). Dominado por el terror y vencido por el sufrimiento. Por regla general, lo regular (som Regel). Por completo.

Om *por* ved Infinitiv se § 62, 7.

Syvende Kapitel.

Sætningsdelenes Overensstemmelse.

I. Substantiver.

§ 76.

1) *Usted* retter sig efter den Tilstaale og er derfor baade *Hankøn* og *Hunkøn*: *Celebro ver usted bueno eller buena* (det glæder mig at se Dem rask). *Si permite V., vendré a verle eller verla* (jeg skal, med Deres Tilladelse, komme og besøge Dem).

2) Skulde det samme Substantiv gentages i flere Led, er det tilstræffeligt at sætte det engang, men da i Flertal: *Las coronas imperial y real. Las lenguas francesa y española. Las Indias oriental y occidental* (Østindien og Vestindien).

3) Substantiver, der anvendes adjektivisk, som Farvebestemmelser, lades uforandrede: *Rizos castaño oscuro* (mørkebrunt Haar).

Smgl. *La nación se ha hecho dueña de nosotros* (Nationen har gjort sig til Herre over os).

II. Adjektiver.

§ 77.

Adjektiver retter sig i Køn og Tal efter det Substantiv, de staar i attributiv eller prædikativ Forhold til: *Tu hermana (es) hermosa*. Hvis det samme Adjektiv hører til flere Substantiver, sættes det i Flertal, og saafremt Substantiverne er af forskelligt Køn, sættes gerne et *Hankønsord* sidst, og Adjektivet kommer da i *Hankøn Flertal*: *Era la tiranía, la ferocidad y el orgullo personificados. Sus ojos y su lengua barba eran negros. Con tanta furia y enojo, osv. Perf. Part. i Forbindelse med ser eller estar følger samme Regel: La carne y el pan fueron pagados.*

Ann. 1. Foran más eller menos fungerer mucho, poco, bastante, cuanto, tanto og lignende undertiden som Adjektiver og bøjes altsaa: *Tu hermano tiene muchas más casas que yo, bastantes menos plumas, pocos más libros. Cuantos más argumentos alegó tantos más le opusieron.*

Ann. 2. Paa lignende Maade kan siges: *Una poca de pimienta, unos pocos de garbanzos, unas pocas de ciruelas.* Overensstemmelse indtræder hyppigt ved Substantiver i Flertal, sjældnere ved Ental; dette Fænomen tilhører særlig Taleproget, men forekommer ogsaa i Litteraturen, f. Eks.:

Una poca de agua (Pardo Bazán, *Madre Naturaleza* I, 177). Akademiet tillader kun un poco de agua.

Anm. 3. En med den foregaaende beslægtet ejendommelig Overensstemmelse findes i Konstruktioner som: Esta muchacha nada tiene de romantica. Luisa tiene poco de tonta, mucho de lista, bastante de atrevida, demasiado de descarada o. s. v. Man kan dog ogsaa overalt benytte *Santon*.

§ 78.

III. Verbet.

Verbet retter sig i Person, Tal og ved Passiv (se § 64, 1) i Køn efter Subjektet: *Nosotros bailamos. Vosotros cantais.* Dog maa mærkes enkelte særlige Tilfælde:

1) Bestaar Subjektet af forskellige Personer, har 1ste Person Forrang for 2den og 3dje, og 2den Pers. for 3dje: *Tú y yo lo sabemos. Tú y él lo sabéis, osv.*

2) I relative Sætninger retter Verbet sig efter det Ord, det relative Pronomen repræsenterer: *Yo soy el que lo digo. Tú eres el que lo has hecho, osv.*

3) En tilsyneladende Overensstemmelse mellem Subjektet og Verbet indtræder, naar Subjektet danner Apposition til et udtrykt personligt Pronomen (smlg. § 51, 1): *Los soldados somos los defensores de la patria* (vi Soldater er Fædrelandets Forsvarere). Smlg. hermed: *Una ficción en la cual ninguno (ingen af os) creemos.*

4) Efter Kollektiver, som *parte*, *cantidad* efterfulgt af et Substantiv i Flertal, eller efter et Subjekt bestaaende af flere Ved forbundne med *y* sættes Flertal: *Gran parte de los soldados se retiran. Mi padre y su hermano son amigos.*

Er Subjekterne forbundne med *ni* eller *con* er Brugen veksellende: *Ni este ni nadie tenían atención para otra cosa que osv. Ni un tiro ni una pedrada los recibió. El padre con su hija estuvo (eller estuvieron) para salir.*

Anm. Mært Forholdet ved *ser* og *parecer* i følgende Sætninger, hvor det egentlige Subjekt følger bagefter: *Todo esto son recuerdos de viaje. Parecieron sueños lo que decía. El precio de este artículo son cien reales.*

Ottende Kapitel.

Ordstilling.

§ 79.

Ordstillingen i spansk er temmelig fri og i høj Grad afhængig af Hensyn til Eftertryk og Belyd. Detaillerede Regler kan ikke gives her; kun mærkes følgende Enkeltheder:

I. Verberne.

§ 80.

1) Verbet sættes hyppig i almindelige fortællende Udsagn foran Subjektet: El discípulo aprende og aprende el discípulo. Tenía deudas Alfonso.

2) I Spørge-, Døds- og Befalingsætninger skal Verbet sættes foran Subjektet (hvis dette ikke er et spørgende Pronomen): ¿Cuándo piensa partir tu padre? (men ¿Quién lo ha dicho? ¿Qué vapor ha llegado?) Quiera Dios (Gud give). Venga V. Saaledes ogsaa i en i den direkte Tale indstødt Sætning: Muy bien, respondió el conde.

3) Sammenfattede Verbalformer maa i Almindelighed ikke stilles: ¿Ha partido tu hermano? (Er din Broder rejst?). Saaledes heller ikke Verbet og dets Objekt (Prædikat): ¿Saben su lección los discípulos? (Kan Eleverne deres Lektie?) ¿Están limpias mis botas? (Er mine Støvler pudsede?) Regelen gælder dog ikke, hvis Objektet udvides: Saben los discípulos su lección de anteayer?

II. Adjektiver.

§ 81.

1) Det attributive Adjektiv staar efter Substantivet, naar det betegner en Artsforskjel (Nationalitet, Form, Farve osv.): El soldado español; la mesa redonda; un hombre cojo (halt); una edición ilustrada; papel blanco; pan duro; las provincias meridionales; un ejército vencido; vino dulce. Efter Substantivet staar ogsaa oprindelige Præs. Part. paa -ente: El día siguiente; el capítulo precedente.

2) Andre Adjektiver (især de forte) staar foran Substantivet: Las bellas artes; el vasto mar; un buen amigo; el último y breve trance de la vida; un pronto socorro. Saaledes ogsaa

alle Adj., der anvendes i overført Betydning: Un negro presentimiento (en mørk Aenelse). Un dulce reposo.

Anm. Adjektivet foran Substantivet kan udvides med forskjellige adverbierle Tilføjelser: Los nunca explorados desiertos. Su tantas veces interrumpida historia. Su hasta entonces desconocido huésped. Interrumpió la para él sabrosísima lectura (han afbrød den for ham meget behagelige Læsning). El nunca como se debe alabado caballero D. Quijote de la Mancha.

3) *Pobre, triste, grande, bueno, malo, nuevo, santo, raro, cierto, solo, varios, diferentes, diversos* og flere andre kan med forskjellig Betydning staa baade foran og efter Substantivet; f. Eks.: Una pobre (stafvels) mujer. Una mujer pobre (fattig). Un gran (prægtig) caballo. Un caballo grande (stor). Cierta cosa (en eller anden) Una cosa cierta (en sikker, paa-
Ting). lidelig, afgjort Sag). Un nuevo (en anden) vestido. Un vestido nuevo (ny). Varios papeles (forskjellige [o: Papeles varios (forskjelligartede endel] Røller). Røller).

§ 82.

III. Pronominer.

1) De personlige Pronominer sættes i Almindelighed foran Verbet:

me lo da, han giver mig det, nos lo da, han giver os det,
te lo da, han giver dig det, os lo da, han giver jer det,
se lo doy, jeg giver ham se lo da (á ellos -as), han giver
(hende) det, dem det,
se lo da á V., han giver Dem det.

Saaledes ogsaa ved en benægtende Imperativ:

no me lo dé V., giv mig det iffe,
no nos lo dé V., giv os det iffe,
no se lo demos (á él, á ella), lad os iffe give ham (hende) det,
no se lo demos (á ellos -as), lad os iffe give dem det.

2) Ved en bekræftende Imperativ, Gerundiv, Infinitiv sættes de pers. Pron. efter Verbet: Tráelo (bring det). Traémelo; traígamelo (bring mig det). Démelo V. Dádmelo. Démoselo (lad os give ham det). Démoselo á ellos (lad os give dem det). No quiere traermelo. Trayendolo. Habiéndomelo traído.

N i e n d e K a p i t e l.

Ellipser.

§ 83.

1) Visse Substantiver som *manera, moda, cosa, carta* og lign. udelades i mange Talemaader og staaende Udtryk: A la antigua española (paa gammel spansk Vis). A la ligera (letsin- digt). A la derecha (til højre). Acabo de recibir su grata (jeg har lige faaet Deres kære Brev). En esta (her i Byen). Tú me cuentas imposibles. A últimos de marzo (i de sidste Dage i Marts). Estar en los últimos (ligge paa det Yderste).

3) Om Artikel og de poss. Pron. se § 44 og § 52, 2.

3) Verberne *ser* og *estar* udelades undertiden (jnlg. § 62, 9, Anm.) især efter *cuando*, hvorved denne Konjunktion kommer til at fungere næsten som Præposition: Así las cosas [sc. estaban] (saa- ledes stod Sagerne). Piensan en él cuando muerto (de tænker paa ham, nu da han er død). La risa nerviosa que tuvo cuando el ataque (den nervøse Latter hun fik, medens Angrebet stod paa). Se prendaron de su belleza cuando adolescentes (medens de var unge).

4) Konjunktionen *que* kan udelades foran Bisætningen, især efter Verber, der udtrykker et Ønske: Me rogó (suplicó) le hiciese este favor (han bad mig om, at jeg vilde gøre ham den Tjeneste).

Indholdsfortegnelse.

Første Afsnit.

Skrift- og Lydlære.

Første Kapitel:	Skrift	1
Andet Kapitel:	Lydlære	6

Andet Afsnit.

Formlære.

Første Kapitel:	Artiklerne	10
Andet Kapitel:	Substantiver og Adjektiver	11
Tredje Kapitel:	Pronominer	19
Fjerde Kapitel:	Talord	21
Femte Kapitel:	Verber	23
Sjette Kapitel:	Uforanderlige Ord	36

Tredje Afsnit.

Sætningslære.

Første Kapitel:	Artiklerne	39
Andet Kapitel:	Substantiver og Adjektiver	42
Tredje Kapitel:	Pronominer	43
Fjerde Kapitel:	Talord	49
Femte Kapitel:	Verber	49
Sjette Kapitel:	Uforanderlige Ord	59
Syvende Kapitel:	Sætningsdelenes Overensstemmelse	65
Ottende Kapitel:	Ordstilling	67
Niende Kapitel:	Ellipser	69

Andersson, J. J.

Andersson, J. J.

Andersson, J. J.

Andersson, J. J. 1
Andersson, J. J. 2

Andersson, J. J.

Andersson, J. J.

Andersson, J. J. 10
Andersson, J. J. 11
Andersson, J. J. 12
Andersson, J. J. 13
Andersson, J. J. 14
Andersson, J. J. 15
Andersson, J. J. 16
Andersson, J. J. 17
Andersson, J. J. 18
Andersson, J. J. 19
Andersson, J. J. 20

Andersson, J. J.

Andersson, J. J.

Andersson, J. J. 21
Andersson, J. J. 22
Andersson, J. J. 23
Andersson, J. J. 24
Andersson, J. J. 25
Andersson, J. J. 26
Andersson, J. J. 27
Andersson, J. J. 28
Andersson, J. J. 29
Andersson, J. J. 30
Andersson, J. J. 31
Andersson, J. J. 32
Andersson, J. J. 33
Andersson, J. J. 34
Andersson, J. J. 35
Andersson, J. J. 36
Andersson, J. J. 37
Andersson, J. J. 38
Andersson, J. J. 39
Andersson, J. J. 40